

Bladvullend Gewauwel

Door: Gerard PA3AAE

Beste Hellemonstervrienden,

De rust is weergekeerd in huize Meijs, want alles is achter de rug en de meeting in het Oeverbos mogen we een succes noemen. Maar voor het zover was, ging er heel wat aan vooraf. De jaarlijkse keuring moest gebeuren en we waren ook gevraagd, om met koninginndag met de Unimog acte de présence te geven in Herkingen, een dorp 5 km van Melissant af.

Nu is het zo, dat als je zoon een garagebedrijf heeft en ook de APK keuring mag uitvoeren, je er altijd van afhankelijk bent, hoe druk hij het heeft en of zijn humeur goed of slecht is. Uiteindelijk heb ik gedreigd hem te zullen onterven (van wat weet ik niet), als hij de Mog niet op tijd zou keuren, dus de 28^e april kon ik de wagen uit de stalling wurmen en naar Middelharnis gaan, alwaar we weer goed werden gekeurd. Geld vroeg hij er weer niet voor, maar ik twijfel er niet aan, dat ik de prijs zal moeten

betalen in de vorm van hulp in de garage of in zijn huis.

Ook de dag in Herkingen verliep goed, maar we ontdekten wel, dat de voeding van de SK 010 defect was en de accu's voor de ANGRC 9 zeer zwak waren. Ondanks deze tegenslag, kregen we van de organisatoren toch een bedrag van 50 Euro, voor onze aanwezigheid. De dag daarop moesten we vroeg uit de veren, n.l. om 0700 uur, wat voor Thea en mij gelijk staat met midden in de nacht en na een eenvoudig en zwijgzaam ontbijt zijn we maar naar de oude dame gegaan en heb ik haar voorzichtig gewekt. Als je haar al langer kent, dan weet je precies, hoe je haar moet behandelen; eerst moet de benzinekraan geopend, zodat het levensvocht weer in haar motor kon stromen en na een paar minuten kon de motor

gestart worden, die met een tevreden gebrom begon te lopen. Na een paar minuten zijn we rustig aan op weg gegaan naar het pontje bij Rozenburg. Toen de motor goed warm was, liep ze wel 75 km/u en waren we binnen korte tijd bij de pont, waar Hans/PA3GXB al op ons stond te wachten. De overtocht verliep zonder moeite en ik kon de Unimog op het grasveld bij het Oeverbos stallen.

Paul/AQL heeft alles opgetuigd en Thea en ik zijn binnen alle spullen klaar gaan zetten. Langzamerhand kwamen de mensen binnen en konden we ze begroeten. Sommigen hadden hun zelfbouwspulletjes mee genomen en die werden netjes op een tafel ten toon gesteld. Thea heeft weer de XYL-awards uitgereikt aan

verschillende kandidaten, waarna Hans een lezing gaf over magnetic loop en microvert antennes.

Wilde u niet komen, of kon u niet, ik kan u verzekeren, dat u dan heel wat gemist hebt. Mocht u toch vragen over deze antennes hebben, neem dan even contact op met Hans, hij kan u dan wel op weg helpen, of een site opgeven waar veel informatie over deze antennes staat.

Ook de voeding van de SK 010 deed het nog steeds niet, maar dat scheen geen probleem te zijn, integendeel, want een aantal mensen kon de verleiding niet weerstaan en de voedingslede werd uit

de kast gehaald. Zeker drie technische hoofden bogen zich over de inhoud van de slede. Het probleem kon niet ter plaatse opgelost worden, maar men kon toch vaststellen, waar de fout ongeveer zat. Binnen in het restaurant was het een gezellige boel en ook op het terras waren veel mensen met elkaar aan het babbelen. Zoals altijd vloog de dag vloog om en langzamerhand gingen de mensen weer huiswaarts.

De zelfbouwspullen werden ingepakt en de rommel opgeruimd. Paul had de Unimog rijklaar gemaakt en toen ik mijn spulletjes er ook in wilde zetten, sloeg ik steil achterover. Louis/PAØLCE had zijn shack opgeruimd en zou wat spulletjes voor mij meenemen, om op de dag van de amateur te verkopen t.b.v. de radioauto. Op de terugweg zat er haast geen gang meer

in de Unimog. Ze deinde op haar veren alle kanten op en ik denk, dat het totaalgewicht dicht in de buurt van de 4 ton kwam, hetgeen helemaal niet mag, want ze staat op een klein rijbewijs. Maar uiteindelijk stond de oude dame weer netjes in de stalling en eerlijk gezegd, heb ik pas een klein deel van Louis zijn spulletjes kunnen bekijken, want dat past allemaal niet in mijn kleine huisje. Louis bedankt voor je giften.

Nou zult u denken: “Die gaat lekker onderuit zakken en een pilsje pakken.” Nou niet dus hè, want de kas moest geteld worden evenals de donatiepot, die we al in het bijzijn van Pieter hadden geteld, voor de controle, want ik heb daar graag getuigen bij om alle schijn van fraude in huize Meijs tegen te gaan.

Nabestellingen van CD's werden door Thea gemaakt, de opbrengst van verkochte spullen geteld en alles netjes op papier gezet. Dit alles werd per e-mail verzonden naar de chef van de financiële

afdeling van Hellemonster, Paul/PA3AQL en pas toen hij zijn fiat er aan gaf, konden wij met een gerust hart een flesje wijn ontkurken en gaan ontspannen. Ik wil bij deze alle donateurs hartelijk danken voor hun giften, want nu hebben we alvast een gedeelte voor de stalling voor volgend jaar binnen. Iedereen, die er was, met of zonder zelfbouw spulletjes, fijn dat jullie er weer waren, want dat heeft gemaakt, dat het weer een mooie dag was. Hebt u een idee voor de meeting van volgend jaar, laat het ons weten, want verandering van spijs doet eten. Dit geldt natuurlijk niet voor uw huwelijk of voor welke vorm van samenleving dan ook, anders krijg ik zo dadelijk een aantal dreigbrieven en daar zit ik niet op te wachten.

Fijn jullie allemaal weer gezien te hebben en graag weer in alle gezondheid tot volgend jaar.

88/73 Thea en Gerard.

Meeting 2004 in Maassluis

Pieter opent

Een award voor Willy
van PAØXAW

Een award voor Jannie

van PA3CWG

Herbert en Bob
en de sleutels van PA3GUF

Kleine loop

Het was jammer dat de SK 010 niet wilde werken, maar dat euvel kon de gezellige sfeer niet breken. De mooie zelfbouwspullen hebben veel bewondering geogst en het prachtige weer droeg bij aan veel, zeer ontspannen en vrolijke eye-ball QSO's. Allemaal hartelijk bedankt en tot volgend jaar.

Het MG-zendertje

Door: Joost SZ5S

De chef seinzaal Boelen heb ik kort meegemaakt op Sluiseiland maar ik kende hem al voordat ik daar terecht kwam en mocht misschien om die reden aan 500/461 zitten... ?

Mijnheer Boelen was altijd erg rustig. Hij had een zoon, Jacob, die het tegenovergestelde was. Jacob voer als collega van ons.

De familie Boelen woonde schuin tegenover ons. Toen Jacob met studieverlof was om zijn RH eerste klas te doen leerden wij elkaar kennen.

Ik had toen net mijn 2e klas gehaald. Jacob wilde graag, op zijn volgende schip, een MG zendertje meenemen. Dat soort dingen waren toen helemaal "in." Het bouwen ervan liet hij, onder voorwaarden, graag aan mij over. Er waren minstens twee meters, een kattenoog, veel knoppen, twee chromen beschermbeugels en een porseleinen antenne-uitgang nodig. De kosten waren geen bezwaar.

Dat ik op die leeftijd dat ding mocht bouwen, was een droom voor me. Het werd een indrukwekkende kast met talloze onnodige knopjes en meters. In de kast zat een gestabiliseerde voeding, oscillator, buffer en eindtrap. Ik gooide er zelfs nog g2 modulatie tegenaan!

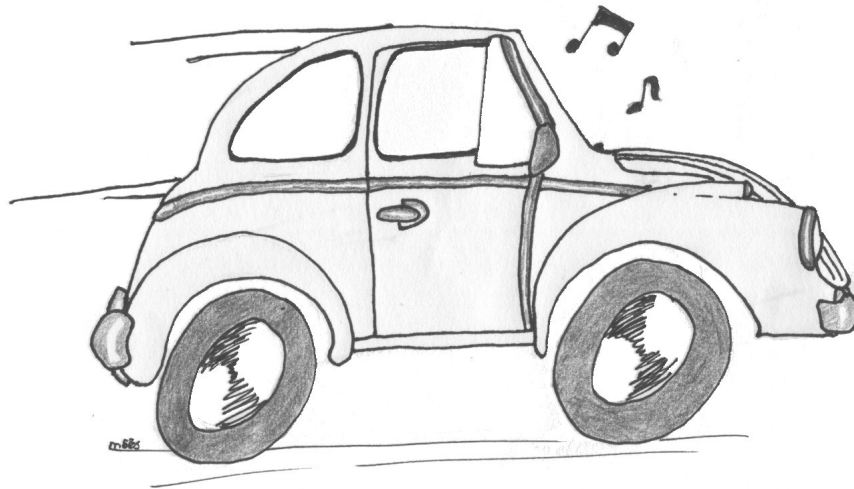
Tijdens de constructie, zelfs van het metaalwerk, stond moeder Boelen voor de ramen om te zien of de PTT opsporingsdienst niet in aantocht zou kunnen zijn.

Tijdens het testen van de oscillatortrap kon ook vader Boelen niet langer pretenderen zijn krant te lezen en hield ook wacht voor het (andere) raam of ging de straat op om, via geheime handcodes met zijn vrouw, door te kunnen geven als de opsporingsdienst zou naderen.

Dit alles maakte Jacob en mij bloednerveus.

Toen de "indrukwekkende" 3W eindtrap op een aan de eettafellamp verbonden draadje/antenne werd beproefd, riep de op wacht staande moeder: "Boelen PTT!" Jacob greep "DE ZENDER," stormde ermee naar buiten en begroef hem in een vooraf voorbereid gat in het kolenhok. Achteraf bleek "De PTT" een klein, rood, postpaketten-bestelautootje te zijn.

De zender had er, behalve een paar krasjes, niet onder geleden.

Na afmontage beproefden wij de zender op een grote antenne vanaf mijn zolderkamer. Wij zetten een LP op, sprongen in Jacob zijn kevertje, zetten de radio aan en gaven gas. Twintig minuten later en zo'n 20 km verderop kwam "de piraat" nog steeds knalhard binnen. Tijd om snel terug te keren, de tx af te schakelen en een "certificaat voor gebruik aan boord" af te geven.

Rhythm and Morse

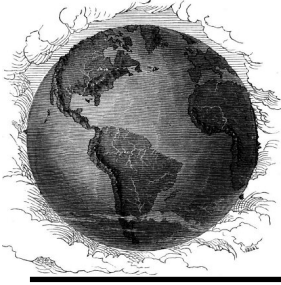
Manfred Man's Earth Band's
"Stranded"

In dit liedje is af en toe het "SOS" te horen. Aan begin en eind van dit nummer is het echte geluid van telegrafie-kuststations verwerkt. Op lage snelheid is "de GYA QSX" van de Royal Navy uit London te horen. Op hoge snelheid is "QSX 8mc 12 mc 16" te horen. Er worden ook stukken uit een weerbericht ten gehore gebracht. De verdere tekst bevat o.a. "noodverkeer" met 3 radiostations en die tekst is als volgt:

Mayday, this is Echo Hotel
Mayday, this is Echo Hotel
Mayday, this is Echo Hotel
Hotel Echo, This is Mike November
I can hear your call
Mayday, this is Echo Hotel
Hotel Echo, This is Charly Delta
I can feel the fear

Bron: www.qsl.net/dk5ke

Brieven aan Melissant

Door: Johannes Sparux

VAN EROTISCHE ASPERGES TOT OP WEG NAAR NOUADIHBOU

Lieve Thea en beste Gerard,

We hadden elkaar onlangs aan de “sleutel.” Jullie zaten heerlijk in de zon te genieten van het “nietsdoen.” Wat een leven, temeer daar Gerard daar nog eens fijntjes opmerkte, dat jij Thea, asperges aan het zoeken was. Nu ken ik wel het zoeken van bramen, bosbessen en andere eetbare zaken op deze aardkloot, maar zoeken naar asperges, ging mij toch wat te ver. Al sleutelend werd aan Gerard een verklaring gevraagd voor jouw noeste gewroet in dit stuk aarde. Gerard kwam cw-swingend terug. Naast jullie camping bleek zich een stuk land te bevinden, waar vroeger asperges werden geteeld. En ja, als je dat niet goed ruimt, dan blijven daar resten achter, die zorgdragen voor jaarlijks weer nieuwe asperges. Dus vandaar dat Thea op d’r knieën is gaan zoeken in de roestbruine lössgrond van het Limburgse land. En blijkbaar met succes, want Gerard was vol lof over de verfijnde asperge schotels die hem werden opgediend. En weten jullie....? Ik ben

niet gauw jaloers, maar toen Gerard mij dat zo sleutelend meedeelde, toen voelde ik iets van: “..... nondedju... zij wel..... en ikke niet....!” Zo’n gevoel dat iedereen bekruipt als je de winnaar van de postcode loterij zit te bekijken in een één of ander achterlijk televisieprogramma. Er is dan maar één mogelijkheid. Ook zorgen dat je asperges krijgt. Dat jullie de geneugtes hebben van het “zelf steken,” okay, ik koop ze dan maar. Normaal doet de xyl zulk soort zaken, maar in het weekeinde is hier de

traditie, dat ondergetekende zich in de kombuis ophoudt. Dus ging ik groen van jaloezie naar de winkel en heb twee kilo van dat spul gekocht. Nu, we hebben de asperges tot ons genomen. Ik heb ooit eens in een culinaire publicatie gelezen dat de oude Romeinen het een “erotische voedsel” vonden. En verdomd lieve mensen, als ik zo’n paar kilo van die lange blanke stengels met die ronde, iets dikke punten zie liggen, roomwit van kleur, met daarover de voor mij oh zo bekende Limburgse saus, gegarneerd met halve eieren en roze beenham, dan is dat het visualiseren van wat ze in de roomse kerk “vleeschelijke lusten” noemen. En dan denk ik heel oecumenisch en vroom: “Schijt aan de hele wereld, we sleuren er een flesje wijn bij en genieten van deze culinaire uitspatting met alle ondeugende gedachten erbij.”

Wisten jullie trouwens, dat de priester van de katholieke kerk tijdens het “besprenkelen met wijwater” van de gelovigen (met zo’n kwast, zo’n ragebol, die in een emmer met wijwater wordt gestopt en daarna vol met wijwater over de aanwezigen wordt uit geslagen!) een liedje zingt? Nou ja een liedje, een Gregoriaans gezang. Dat gezang dat begint met “Asperges me,” dat in het Latijn niet meer betekent dan: “Besprenkel mij!!” Dit is een één of ander liturgisch gebruik, dat een symbolische bede is voor reiniging van de ziel. Nu beste mensen, dat hebben ze dan evenwel vroeger al aardig in hun gebeden verwerkt. Ik adviseer iedereen om na het nuttigen van asperges, de welriekende dampen op te snuiven, als ‘ie voor een plasje naar het toilet moet gaan. Dan weet ‘ie dat niet alleen zijn ziel is gereinigd, maar z’n hele binnenwerk!

Wij eten die dingen altijd heel ordinair zonet platvloers. Met mes en vork. We beginnen om vanuit een voorverwarmde schaal een aantal van die stengels op het bord te leggen. Ze dienen naar één kant te kijken. Bij het gaar maken van deze aardse delicatessen, moet je er voor zorgen dat ze niet te zacht zijn. Als je ze uit de pan neemt, moeten ze nog stevig van structuur zijn, maar eenmaal op de tong, dienen ze boterzacht te zijn. Dat controleer je, door ze één voor één uit de pan te nemen, waarbij de stengel, als deze op de vork ligt, iets door moet buigen. Vallen ze slap over

je vork heen, dan zijn ze tot moes gekookt. Ze smaken dan wel, maar zijn veel te zacht. Het is ook zaak om bij het kopen van deze culinaire seizoen delicatessen, te zorgen voor één en de zelfde dikte van asperge. Het schillen van de asperges is ook altijd een humoristische bezigheid. Hierbij kan naar gelang de vorm, grootte en dikte een gemakkelijke discussie opgestart worden.

Van de schillen wordt de basis van de saus gemaakt. De schillen, en de onderste stukjes van de asperge, worden in ruim water met zout gekookt, totdat er nog een bosje “touw” is overgebleven. Dit residu wordt in een fijnmazige zeef, nog eens extra fijn geprakt, totdat al het vocht eruit verdwenen is. Het residu kan worden weggegooid. Het aspergewater is zeer sterk geurend en heeft een vaal gele kleur. Ik heb een paar vergelijkingen in m'n hoofd, maar die laat ik er maar zitten! Dan wordt er van boter, meel en dit asperge water, een niet te dunne roux gemaakt, die op smaak wordt gebracht met wat zout en vers geplukte peterselie. Om deze roux extra romig te maken, kun je er op het laatst nog een eierdooier doorheen slaan.

Dan gaan we ze eten!

Eerst prakken we een aantal halve eieren tot moes. Om deze korrelige massa wat samen te voegen, doen we er zoveel warme saus bij, dat er een smaakvolle emulsie ontstaat. Dan wordt met zorg een asperge uitgezocht. Die wordt in hapklare porties van 2 tot 2,5 centimeter gesneden. Gezamenlijk, met de eiersaus-emulsie, wordt de asperge gegeten. Tussen de asperges door wordt dan ook de beenham met wat eiersaus gegeten.

Een stukje vers geroosterde toast maakt de mondholte schoon, om te kunnen genieten van een heerlijk glas gekoelde rosé of witte wijn. Daarna herhaalt het ritueel zich. En zo eten wij, gemiddeld een halve tot een kilo asperges per persoon. We zeggen dan niets tot zeer weinig tegen elkaar, alleen hoor je af en toe een kreetje van genot. De etiquette voor het eten van een asperge luidt héél anders.

“Met een vork in de rechterhand wordt een aantrekkelijk exemplaar geselecteerd en zo op het bord gepositioneerd, dat het smakelijkste

gedeelte van de asperge, de z.g. kop, naar je toe wijst. Dan schuif je de vork onder de asperge, waarbij hij wordt opgelicht. Bij het vrij komen van de asperge van het bord, wordt met de duim en wijsvinger van de linkerhand heel subtiel, iets achter het midden van de asperge, ongeveer op een derde deel, deze overheerlijke stengel ondersteund. Er niet in knijpen, want dan druk je 'm plat en loopt het asperge vocht langs je vingers. Dit geheel wordt naar de mond gebracht, waarna met een zuigende mond beweging, dit geheel naar binnen wordt gebracht, waarna verorberd. Tijdens het verorberen van de asperge, mag licht gekreund worden van culinair genot. Als de asperge in z'n geheel is genuttigd, dan worden de linker duim en wijsvinger schoongemaakt in het daarvoor bestemde "vingerbade," waarna e.e.a. nonchalant aan het servet wordt afgeveegd. Daarna kan het ritueel zich herhalen, afgewisseld door het verorberen van gekookte nieuwe aardappelen, stukjes ei en niet te vergeten, vers gesneden beenham."

Zo, we hebben weer ons portie gevoelige verhalen voor vandaag gehad! De volgende keer zijn de oesters aan de beurt. Daar is ook wel het één en ander over te vertellen. Überhaupt over schelpdieren!

Maar ja, laten we het nu weer eens hebben over de tijd dat we als jong zeeman op de wilde vaart zaten. Of... wat me nu ineens te binnen schiet en wat ik jullie nog nooit heb verteld, mijn reis naar Mauritanië. Dat was mijn eerste kennismaking met de slikboeren uit Sliedrecht en Slikkerveer. Het betrof een reis die begon in januari, ik was net terug uit Parijs. Weergaloos is Parijs in Januari direct na de feestdagen. Alle Parijzenaars ontwaken langzaam uit een langdurig feestelijk delirium, er zijn weinig of geen toeristen. Koud, winderig, af en toe wat sneeuw. Echt als je fysiek en/of geestelijk wilt opfrissen, dan moet je naar Parijs gaan. Het begon allemaal met dhr. Zwart die mij opbelde met de mededeling of ik de HAM-308 even wilde ophalen. Die moest naar Bolnes voor reparatie. Wat de HAM-308 dan wel was? "Nou," zei hij mij, "dat is een hopperzuiger in dienst van de Hollandse Aanneming Maatschappij en die ligt in Noudihbou, Mauritanië. De haven van Noudihbou moet op diepte worden gezogen en ze verwachten daar over een week mee klaar te zijn. Als ze klaar zijn, dan moet die hopperzuiger naar Rotterdam/Bolnes worden gevaren. Voor de reis van West-Afrika naar Nederland dienen van de scheepvaart inspectie een gezagvoerder grote handelsvaart en een radio telegrafist aan boord zijn. Er wordt dus uitgevlogen met een kapitein grote handelsvaart."

De bekende adrenaline begon weer door het lichaam te klotsen. Het monsterboekje werd tevoorschijn gehaald en er werd een afspraak gemaakt met de inspectie Rotterdam om de gegevens van het radiostation op te halen. Ook diende ik bij het havenziekenhuis de half jaarlijkse cholera injectie te halen. Daar moet ik jullie toch wat over vertellen.

Jullie moeten weten, dat ik in die tijd ook al een dorstig iemand was. Dat ben ik nu nog steeds, maar ik doseer wat volwassener! In de periode dat ik op zee zat en nog lang daarna, was het gebruikelijk, dat rond half twaalf, twaalf uur er één of twee biertjes werden genuttigd. Zeker in de tropen was dat een zeer smaakvolle bezigheid. Ik hield die traditie er ook in als ik thuis was, dit tot ergernis en schaamte van mijn moeder. Mijn vader echter, zag daar toch wel het medisch wetenschappelijke nut van in. Het was zeer goed voor het bloed en niet het minste voor het goed functioneren van de hartspier. Dus die deed altijd dapper mee!

Ik ging fluitend de cholera prik halen. Een aardig, blond en jong verpleegstertje zette de spuit vakkundig in m'n bovenarm. Overigens toen ik in die injectie kamer kwam en dat leuke meisje zag, begon ik subiet mijn broek los te knopen onder het maken van de opmerking: "Zeker in de rechter bovenbil,..... zuster?" Ik wilde eigenlijk "troeltje" zeggen, maar dat hoort niet! Je bent dan wel zeeman, maar je moet je wel gedragen! "Nee hoor," kirde ze, "doe maar weer aan, ontbloot de bovenarm maar, dat is voldoende!" Toen ik haar aankeek, bloosde ze een beetje. Die blos heb ik toen nooit begrepen! Nu wel..!

Na het zetten van de spuit, vroeg ik aan die schoonheid: "Ik mag toch wel een biertje nemen"? Het was inmiddels al half twee in de middag, dus ik liep al een paar uur achter! "Geen enkel probleem meneer," oreerde het lief ogende meisje en we namen afscheid. Ik, onderweg van het havenziekenhuis naar het metro station Leuvenhaven, ben ergens op het Haringvliet een kroegje ingedoken om mijn biertje te nemen. Na twee stuks, voelde ik mij licht in mijn hoofd worden. Ik rekende af, schoof van de barkruk en deed mijn blauwe uniform jas aan. Beste mensen, je wilt het geloven of niet, maar van die twee biertjes was ik compleet lazer...s geworden. Niet een tikje "apres-boire" neen ordinair bezopen. Ik caramboleerde het Haringvliet over, richting Leuvehaven. Donderde bijna van de

roltrap af naar beneden. Godzijdank kon ik me nog net vasthouden aan een passant, maar anders had ik echt een doodsmak gemaakt. Dat figuur maakte nog een opmerking van: “Daar heb je weer een bezopen zeeman,” waarop ik hem een hengst voor z’n kop wilde verkopen, maar door de staat waarin ik verkeerde, leek ‘t meer op een afscheidsgroet in de trant van: “Bonjour, mon ami!”

Op het Centraal station aangekomen, de heer zij geprezen, stond het boemeltje naar de provinciestad waar ik heen moest, klaar. In de trein ben ik in slaap gevallen. Wat was ik blij, dat het een boemeltje was, want dat ding deed er precies een uur en drie kwartier over om er te komen. En al die tijd heb ik liggen slapen. Ik was weer broodje nuchter toen ik in dat provinciestadje aankwam. Ik heb nog vaak cholera injecties gehaald. En verdomd als het niet waar was, ik nam altijd een paar biertjes na afloop waarna ik altijd terug caramboleerde naar waar ik vandaan kwam.

Misschien is het wel een sm-trekje van mij, maar telkens als ik te horen kreeg, dat ik weer anticholera geïnjecteerd diende te worden dacht ik: “Hiep hoi, ik wordt weer bezopen...!!” Het was een soort legalisering om zwaaiend en lallend over de weg te lopen.

Thuis gekomen heb ik de koffers gepakt en zijn we eind die week uitgevlogen naar Nouadibou, via Parijs!! Ja, ja, via good old Paris. Met Air France naar Parijs, overnacht in een hotel aan rue Saint Honoré, waarna we de volgende dag met een DC-8 van de UTA naar West Afrika, Nouadibou vlogen.

In mijn volgende “Brief aan Melisant” zal ik jullie mijn belevenissen in de West Afrikaanse Sahara vertellen. Ik heb daar tussen de Sliedrechtse en Slikkeveerse “zuig- en slikboeren” een absoluut kostelijke tijd meegemaakt. Een onvergetelijke tijd die uniek genoemd kan worden, omdat het verschil in rang en stand daar niet bestond en waar iedereen werd gewaardeerd op zijn kennen en kunnen. Een tijd dat ik gedurende drie maanden als barkeeper heb gewerkt, een deel van de opbouw heb geschilderd, met dynamiet heb gewerkt, bijna gearresteerd ben in de Spaanse Sahara, kortom van alles heb gedaan en meegemaakt.

Ik stop nu Gerard, drink niet te veel, maar wel regelmatig, het is gezond. Hetzelfde geldt voor jou Thea, maar extra voor jou de welbekende pakkerd,

Johannes Sparux groet u

Scheveningen Radio

Door Bas PAØRTW

Toen ik, op de eerste dag dat ik bij Scheveningen radio zou gaan werken, de poort binnenging, had ik er het volste vertrouwen in, dat ik voldoende kennis en ervaring had in het nemen en seinen van Morsetekens. Wat zat ik er naast! Nadat ik met een koptelefoon aan een BX925 ontvanger vastgebonden had gezeten en honderden berichten had moeten nemen, kwam ik tot ontdekking dat ik maar een beginnelingetje was, ondanks het feit dat ik aardig wat jaren als radio-officier had gevaren. Stel je voor, elke dag acht uur achter elkaar berichten zenden en ontvangen! Voor een normaal mens was het bijna niet uit te houden.

Iedere punt en streep telde

Wanneer je radio-amateur bent, is het geen probleem om QSO's van een half uur of langer te maken en van een beetje QRM wordt je niet warm of koud. Laten we eerlijk zijn, het enige dat echt telt is het S-rapport en als je nou maar de strekking van het verhaal begrijpt, is je dag allang goed en is iedereen blij.

Bij PCH was dat anders, daar telde iedere punt en streep. Ieder woord, of het nu klare taal was of code, moest correct genomen worden en deze nauwkeurigheid moest dag en nacht gehandhaafd worden. Er was geen sprake van een moment van onoplettendheid.

Nu vraagt u zich misschien af wie de oplettendheid en de accuratesse dan wel controleerde. Dat ging heel gemakkelijk. Toen ik daar werkte, hadden we een directeur, die zijn staf volledig onder controle had. Hij had een telefoon in zijn kantoor, die er volkomen normaal uitzag, maar enigszins was gemodificeerd. Hij kon met dat ding iedereen aan de seintafel "opbellen" en naar al het inkomend en uitgaand verkeer luisteren, zonder dat de betreffende telegrafist iets in de gaten had. Hij deed dit regelmatig en niemand wist van tevoren wanneer hij het slachtoffer zou zijn, tot hij een enveloppe ontving met daarin een uitnodiging om zich, voor een persoonlijk bezoek, te voegen op het kantoor van de directeur. Het is mij een paar maal overkomen. Ik stond dan bibberend voor de almachtige, terwijl hij zich als een volleerd acteur gedroeg en luid sprekend

verkondigde: “Donderdag om 1400 uur was je seinschrift gebrekkig, een knoeiboel. Zaterdag om 0300 uur heb je niet naar de zuidelijke sector geluisterd!”

Kaapstad roept vergeefs

De laatste klacht moet ik even nader toelichten. PCH gebruikte dipolen als ontvangstantennes. Eén voor Noord-Zuid verkeer en een andere voor Oost-West. Door middel van een schakelaar op de seintafel, kon je kiezen welke antenne je wilde gebruiken. De grootste hoeveelheid berichten kwam echter uit Oost-West richting en uit Zuidelijke richting kwam bijna niets, zodat het voor de hand ligt, dat niemand de moeite nam om de antennes erg vaak om te schakelen. De consequentie was, dat schepen die in de buurt van Kaapstad lagen, uren moesten roepen voordat ze door Scheveningen Radio gehoord werden. Er kwamen dan ook veel brieven met klachten binnen bij Scheveningen Radio. U kunt makkelijk raden wie de schuld kreeg van die klachten.

Daarbij moet nog gezegd worden dat deze directeur, de man is al lang overleden, niet erg geliefd was bij de staf.

Standaard sleutels

Telegrafisten bij buitenlandse kuststations mochten hun eigen sleutel gebruiken, zoals, de sidesweeper, de vibroplex en elektronische bugs enz. Bij PCH mocht dat niet. De hoofdkoperklopper had beslist dat de Morse sleutels van het station aan de seintafel vastgeschroefd moesten zitten en ingesloten in koperen doosjes moesten zitten waar alleen de knop uitstak. De doosjes waren afgesloten met een sleuteltje en het was absoluut verboden dit sleuteltje bij de technische afdeling te lenen om de veerspanning of de contactafstand aan te passen. De afstelling moest standaard zijn en daar werd niet mee gerotzooid.

Op zee was alles anders

Het vroeg een behoorlijke geestelijke aanpassing, want op zee was alles zo enorm anders. Aan boord van een schip had men totale vrijheid en van toezicht was geen sprake. Je moest weerrapporten en tijdsignalen nemen

en soms moest er een telegram naar de eigenaar van het schip en als dit netjes werd gedaan, kon niemand het verder iets schelen wat je deed. Bij PCH was het een beetje anders. Er stond bijvoorbeeld geen prullenbak. In de radiokamer moest elk stukje papier genummerd worden en worden getekend door de telegrafist. We mochten zelfs geen kladpapier gebruiken. Aan de rechterkant van de logpagina was een blanco stuk, dat je mocht gebruiken. Het was absoluut verboden dat stuk af te scheuren. Hoe belachelijk het ook mag klinken, geen radio officier zou ooit dat blanco stuk gebruiken, daar waren ze te trots voor. Voor de betreffende telegrafist zou het een bewijs van onvermogen zijn, hij zou toegeven dat hij niet capabel was, fatsoenlijk Morse te nemen. Echter, waar mensen ook werken, produceren ze afval zoals sigarettenpeukjes, snoeppapiertjes, chocoladereep verpakkingen, boterhamzakjes, enz enz. Daarom werd voor zulke zaken de onderste lade aan de rechterkant van de seintafel gebruikt. De andere laden waren leeg en moesten dat ook blijven.

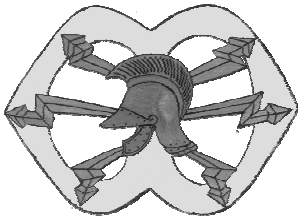
Als ik terugkijk, kom ik tot de conclusie dat het een interessante periode is geweest en dat ik veel heb geleerd. Maar voor mij, met mijn rebelse natuur, was het geen makkelijke tijd.

Dienstmededeling

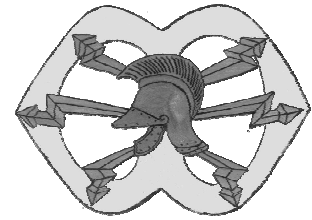

Een aantal van onze abonnees heeft het e-mail adres gewijzigd en het nieuwe adres niet aan ons doorgegeven. Dat is jammer, want e-mail is een plezierige en goedkope manier om u op de hoogte te houden van onze activiteiten. Wilt u op de hoogte gehouden worden, geef dan alstublieft uw nieuwe e-mail adres door aan de redactie. Het adres is: thea@hellemonster.nl

Museum verbindingsdienst

Het museum verbindingsdienst te Ede moet verhuizen. Aangezien aangekondigd is dat de kazernes in Ede gaan sluiten, houdt men er rekening mee dat het museum in 2007 moet verhuizen. Een toekomstige locatie is nog niet bekend.

De Elias Beeckman- en de Simon Stevinkazerne, die al ruim 50 jaar de bakermat van de verbindingsdienst zijn, moeten in 2007 leeg zijn, zodat de Gemeente Ede een langgekoesterde wens kan uitvoeren; het uitbreiden van de stad in oostelijke richting.

De School verbindingsdienst, de School Militaire Inlichtingendienst en een aantal andere in Ede-Oost gevestigde defensie organisaties worden verplaatst en het Museum Verbindingsdienst zal ook op zoek moeten gaan naar een ander onderkomen. Het museum probeert zo dicht mogelijk in de buurt van Ede een locatie te vinden.

De aangekondigde verhuizing laat de vrijwilligers die het museum runnen, niet bij de pakken neerzitten. Ze gaan gewoon door het museum nog aantrekkelijker te maken voor een bezoek. In het afgelopen jaar is er een Indië-Nieuw Guinea-Suriname vitrine ingericht. De vitrine laat een tweemans radiopost zien, met een WS-19 als duidelijke blikvanger. Er is ook een complete ZODIAC-schakelautomaat opgebouwd. Het is het voormalige instructiemodel van de School Verbindingsdienst.

Er is in het museum nog veel meer moois te zien voor de radioamateur en voor de CW liefhebber in het bijzonder. Wanneer u in de buurt van Ede bent, denk er dan eens over een bezoek te brengen aan dit bijzondere museum, het is het waard.

Als u een voorproefje wilt, kijk dan eens op:
www.museumverbindingsdienst.nl

NORSK AUTOMORSE Am 14c.

Door: Anton PA3AQV

Enkele jaren geleden kwam ik in het bezit van deze elektronische morsecode generator. Uiteraard was ik benieuwd naar het verhaal achter dit apparaat en zocht daartoe contact met achtereenvolgens het Norsk Sjøfartsmuseum, het Norsk Teknisk Museum, de Norsk Radio Relae Liga en het Norsk Selkab Til Skibbrudnes Redning,. Geen van deze instellingen kon mij aan informatie helpen. Wel kwam ik via de laatste in contact met Nils, LA5YF. Deze ging voor mij aan de slag, waarbij hij zelfs de Noorse televisie inschakelde. Na veel moeite had Nils succes. In het jaaroverzicht 1960 van “Hvem-Hva-Hvor” (wie-wat-waar) van de grootste Noorse krant “Aftenposten” stond een artikel met foto over de Am 14c, geconstrueerd door ingenieur Leif Evensen, met name bedoeld voor het gebruik in reddingsboten, in combinatie met een batterijaan-gedreven noodzender.

Dit was het begin van een lang verhaal over de in Ierland geboren Evensen die in 1948 een bedrijf in Göteborg startte, dat later werd uitgebreid met een vestiging in Oslo. De aanvankelijke benaming “Telespeed” werd later gewijzigd in “Aktiebolaget Automorse.” Ik heb de beschikking gekregen over een uitgebreide map met kopieën van correspondentie tussen Evensen en allerlei instanties. Hieruit blijkt dat hij in totaal drie versies heeft gemaakt. De eerste kwam rond 1953, een exemplaar met 14 mechanische

relais. Evensen kon bij de Noorse marine een aantal afzetten maar verder was er niet veel belangstelling. Het commentaar van Amerikaanse zijde was kort en duidelijk “Too many moving parts”. In 1956 kwam er een tweede versie, gebaseerd op een diodematrix met 2 relais. De derde, zie foto, dateert van 1969.

Automorse 3^e versie

Deze is volledig voorzien van transistors De contacten met o.a. marine autoriteiten in Engeland en het Britse Gemenebest (marine electronic expo Pall Mall in juni 1969) en de toestemming van Zweedse en Noorse autoriteiten voor (additioneel) gebruik op hun schepen hebben kennelijk niet tot het gehoopte succes geleid. Een passage uit een memo van september 1969 van Evensen aan het Noorse Teledirektoratet wil ik de lezers van Hellemonster, waaronder veel ex-telegrafisten, niet onthouden..Ik laat de door Nils uit het Noors in het Engels vertaalde tekst maar zo staan:

“The young ladies who take to sea nowadays as telegraph officers do so just as a passover to something else. They only do a few voyages. The young men also as usual do only a few tours. They are saving money for further education and continue as engineers or in other professions ashore. Why not than, as a compensation, equip Norwegian ships with Automorse? One would at least then have perfect CW. We would regain a good reputation in international radio traffic and would benefit from this. Traffic generally and the overcrowded short wave bands would also benefit”

Mogelijk heeft een Hellemonster lezer nog aanvullende info over dit apparaat. Ik hoor dat graag via de redactie.

Advertentie voor het Automorse apparaat

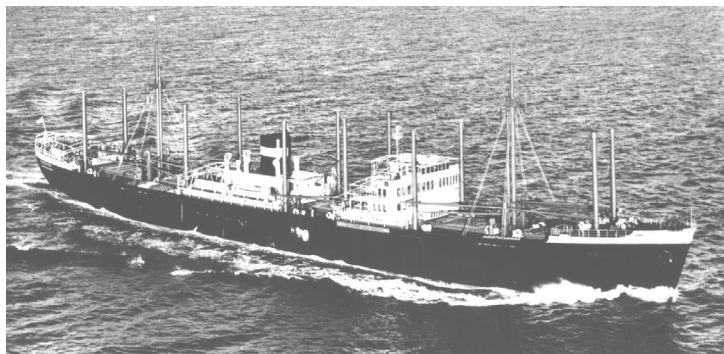
Een zee van tijd

Mijmeringen van een Marconist

Door: Jan Fernhout PA3CBS

Deel 5

MS Heemskerk

19.11.59

m.s. "HEEMSKERK"/PEPK.

NDSM 1949, 6293 brt, 9647 dwt.

lengte: 145,90m, breedte 18,63m,

diepgang 8,50m. V.N.S. Holland-

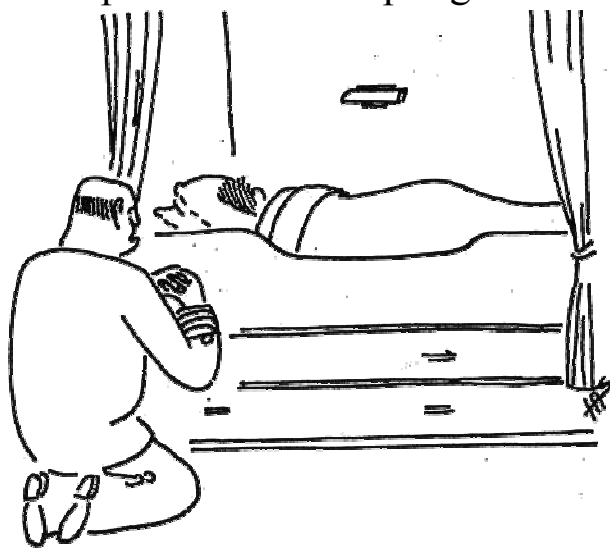
Afrika Lijn. Snelheid: 16 zm/u.

Kustreis Rotterdam Maashaven -

Antwerpen Duinkerken - Bremen

- Hamburg - Amsterdam 4/12. Radiostation: RCA 4U. 1969 verkocht naar Italië en herdoopt "Albertoemme". 30-12-78 te La Spezia gesloopt.

Dit schip heeft twee dekhuisen. Na ruim 1 en 2 komt het brughuis, waar de kapitein en stuurlieden wonen. Daarachter ruim 3 en het tweede dekhuis met machinekamer, waar mijn woonhut en radiostation zich bevinden en de hutten van de werktuigkundigen en overige bemanning. Vlak achter mijn hut is de schoorsteen en ik schrik me dus te pletter als 's avonds bij vertrek de toeter gebruikt wordt. Ook 's nachts word ik wakker van een vreemd sirene-achtig geluid, telkens weer opnieuw. Half slaperig denk ik eerst dat het van buiten komt, maar als ik toch maar mijn kooilichtje aanknip, "zie" ik dat het waarschijnlijk uit de richting van een telefoontoestel komt. Als ik opneem hoor ik: "Sparks, waar blijf je nou! Je moet komen voor radiopeilingen." Het is de kapitein. De telefoon naar de brug blijkt van het directe lijn type, die je met een slinger moet activeren.

“Toe nou Sparks, nog één peilinkie???”

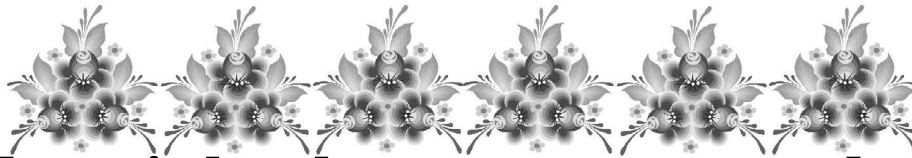
Hij geeft dan zo'n huilerig geluid. "Sparks" is de Engelse bijnaam voor marconist. Het dateert nog uit de tijd dat zenders hoogspanningsvonken (sparks) spetterden tijdens het seinen. Een bougie b.v. heet een sparkplug. Het is erg mistig en ondanks een goede radar wil de Ouwe toch dat ik radiopeilingen kom nemen. Ik leg hem eerst maar uit dat ik zo'n maffe telefoon nog niet heb meegemaakt. Ik neem diverse radiopeilingen. Deze zijn 's nachts niet zo betrouwbaar als overdag, maar er zijn een paar radiobakens "dichtbij" en na een kwartier ga ik gauw weer mijn kooi opzoeken.

Deze reis maak ik kennis met het Rotterdamse drinkwater.

Het smaakt naar chloor: de soep is niet te vreten, de thee niet te zuipen en het water uit de kraan al helemaal niet. Koffie gaat nog wel. De hele reis dan maar veel bier, Cola, 7-Up en SiSi.

wordt vervolgd

Een dag uit het leven van een zendamateer

Door: Paul PA3AQL

Aangezien deze zendamateer al een aantal jaren geniet van zijn welverdiende pensioen zal men wellicht denken dat er genoeg tijd is om de hobby te bedrijven.

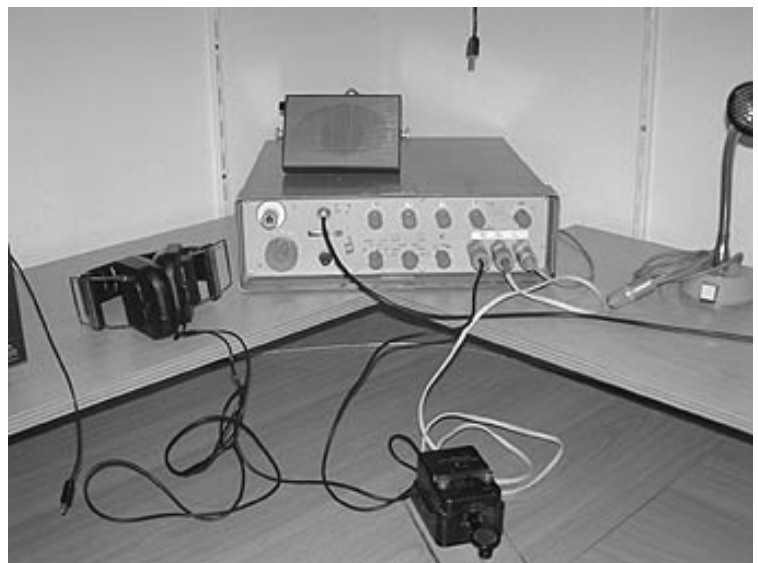
Niets is minder waar. In die na-arbeidzame tijd heeft hij steeds meer taken op zich genomen, uit angst dat hij achter de geraniums komt te zitten. Hij is penningmeester van een radio club, waar hij ook als webmaster fungeert, redacteur van een vaste rubriek in een radioblad en medewerker van een contestgroep. Bovendien doen de kinderen regelmatig een beroep op zijn

kennis van doe-het-zelf karweitjes, want hun partnerkeus is zodanig dat die allemaal twee linker handen hebben.

De dag begint met het aan zetten van de computer en het bekijken van de e-mailtjes. Inderdaad komen er altijd wel een aantal binnen rollen. Informatie dat hij kan gebruiken voor zijn rubriek, financiële zaken die bijgewerkt moet worden en nog wat persoonlijke zaken. Verder nog informatie waardoor hij de homepage van de club moet uitbreiden.

Na deze werkzaamheden is het ondertussen al ver in de middag en kan eindelijk de tranceiver aan gezet worden. Een oude uit het voormalige Oost Duitse leger, de SEG15, eens op een vlooienmarkt aangeschaft. Kan 15 Watt en 3 Watt leveren.

Op de standby frequentie, 3551 kHz, is niets te beleven dus QSY naar de voorkeurband, 30 meter. Daar is een Duits station in QSO met een Engelsman. Het Engelse station werkt met QRP vermogen

en duidelijk met een handsleutel. Dat spreekt onze zendamateur wel aan. Even wachten tot het QSO afgelopen is. Na het gebruikelijke afscheidsritueel, hpe cuagn 73 gl, voorzichtig QRZ? geseind en warempel, het Engelse station meldt zich. Er volgt een zeer geanimeerd QSO. Het blijkt dat hij met een homemade trx werkt en eveneens 3 Watt. Bovendien was hij bekend met de SEG15. Het werd dus gelukkig geen standaard QSO hoewel, als Engels niet je moedertaal is, moet er soms naar woorden gezocht worden en vooral naar de schrijfwijze. Maar ondanks de fouten begreep de Engelsman alles goed en hij was duidelijk blij met iemand te werken die geen Japanse doos gebruikt. Bij elkaar duurde het QSO iets meer dan een half uur. Toch wel vermoeiend met de handsleutel.

Daarom wordt er vervolgens wat over de banden gedraaid en geluisterd naar andere stations. De meeste gebruiken standaard QSO's zoals: **“GA OM TNX FER CALL = UR 599 MY NAME IS ZUS ES QTH IS ZO = RIG KENWOOD TS... PWR 100 WTTS ANT 3 EL YAGI = NW QRU TNX FER NICE QSO HPE CUAGN SN = VY 73 GL SK E E”** en dat allemaal in een perfect ritme met een punt-streep verhouding van exact 1 op 3. Zou het iemand zijn die de computer gebruikt waar je hele verhaaltjes onder een functie toets hebt zitten? F1 = CQ, F2 = rapport, naam en QTH, F3 = rig en zo verder.

Dan maar weer even kijken op 3551. Het is er stil maar na een “QRL?” komt er een aanroep van een bevriend amateur. Hij had meteen door wie hij voor zich had. Dat is nou de charme van het werken met een handsleutel, iedereen ontwikkelt een eigen handschrift en wordt onmiddellijk herkend. Er volgde weer een QSO van rond een half uur over van alles en nog wat.

In de avonduren is er ook nog een sked met een andere vriend die op deze manier zijn Morse vaardigheid wil verbeteren.

En zo eindigt weer een gemiddelde dag van een gepensioneerde zendamateur.

QSO 'S die je nooit vergeet.....

Hartmut

door: Wim DJØPM

Ja.... ze zijn er en soms komt er een hele geschiedenis aan vast te zitten. En dan, jaren later gebeurt er dat je subiet aan zo'n radioverbinding herinnert.

In April 1987 zat ik te draaien aan de ontvanger van mijn TS-510. Het was nog zo'n lekker groot toestel met grote knoppen, een schitterende frontplaat en als je de afstemknop verdraaide grepen er echte tandwielen in elkaar. Onder de seintafel zoemde vriendelijk de goed werkende voeding van het toestel

en als je enige uren gewerkt had, was het aangenaam warm in je shack geworden. Logisch, want er zaten allemaal buizen in het toestel die in het donker kon zien gloeien als je de deksel van de transceiver van boven opende.

Waarom vertel ik dat allemaal? Nou, het was zo'n toestel dat je nooit vergeet. Je mist het vreselijk als je het ooit hebt verkocht. Je beseft dan dat je een stommeling bent geweest. Met het toestel heb je een stukje van jezelf verkocht en mij doet dat nu nog steeds pijn!

Nou ja... soit, gedane zaken nemen geen keer....

Toen hoorde ik Hartmut Gumpert de allereerste keer!

Hij zat te seinen met een vonkenboer die Karl heette en die later de roepletters DL4YCG bleek te hebben. Ik geloof dat Karl in Herford zat te seinen, terwijl Hartmut in Sri Lanka zat, in de omgeving van de hoofdstad Colombo. Deze Hartmut had zo'n lekker signaal dat ik meteen begon op te schrijven wat hij vertelde. Karl kon ik echter bijna niet horen....

Hartmut vertelde Karl: "QSL via DJ3FW Karl bk je bent nog steeds QRK3. Ik ben tot Pasen nog elke avond QRV op 14050 Kc/s maar dan moet ik naar het Oosten van het eiland, naar het relaisstation van de Deutsche Welle in Trincomalee, tweehonderd en zeventig kilometer van hier en dertig kilometer diep in de jungle aan een koraalkust gelegen.... met een jeep dwars door het oerwoud. Daar zijn apen en ik ben er om op de olifanten te letten. De feeders die naar de dipolen gaan in reusachtig hoge torens worden door wandelende olifanten, als was het een spelletje,

gewoon kapot gemaakt. We hebben een elektrisch geladen omheining moeten aanschaffen om hen te hinderen.”

en verder ging het.....

“Ziet er anders uit dan hier, zonder bedienden en slechts oppassers in de nacht. Mangovruchten, bananen, grapefruits en broodvrucht oogsten. En natuurlijk de “King coco” met gele kleur en heb er een huis gehuurd...”

Toen het QSO tussen deze beide vonkenboeren voorbij was, heb ik Hartmut geroepen.

Buiten was het intussen donker geworden in Goslar en mijn FD-4 Windom achter het huis liep schuin naar boven tegen de Weinbergstiege.

Hartmut hoorde mij direct. Gedurende het nu volgend QSO ging hij over op SSB.

Ik werkte met hem in telegrafie en hij antwoordde met een intussen ingeschakelde eindtrap.

Wel grappig hoor, want hij vroeg naar mijn telefoonnummer in Goslar en zei mij “even” te willen bellen vanuit Kirilapone en ja hoor, even later ging in mijn shack mijn telefoon over. Ik heb maar niet opgenomen om het niet te duur te laten worden voor hem.

Hij vertelde mij nog heel veel over Sri Lanka, dat het er moeilijk is om in slaap te komen, omdat het s’ nachts nauwelijks beneden de zeventwintig graden komt en tenslotte ging hij even naar beneden, naar de koelkast, om iets te drinken te halen. Ergens en diep in de nacht eindigde ons QSO. Ik viel bijna om van de slaap en ben mijn bed ingerold!

De volgende dag heb ik de QSL kaart geschreven en via DJ3FW verstuurd. Jarenlang hoorde ik niets meer van Hartmut!

Op een dag was ik alleen thuis en zat te seinen, want ik had een dag vrij genomen. Er werd op de bel gedrukt. Ik deed de deur open en voor mij stond een lange kerel met een “hoog voorhoofd,” een gebruint gezicht en een bril op. Hij had een videocamera bij zich.

“Ik ben Hartmut Gumpert,” zei die man en even later zaten wij in mijn shack. Hij ging tegenover mij zitten en ik moest achter mijn TS-510 gaan zitten. Zo zette hij mij op de film. “Als herinnering aan jou Wim,” zei Hartmut, “Ik ga gauw weer terug naar Sri Lanka want hier voel ik mij niet meer thuis. De kinderen vechten nu al onder elkaar om mijn huis hier in Duitsland. Van mij krijgen zij niks. Mijn vrouw en ik gaan zo gauw mogelijk weer weg uit dit land.” Even plotseling als hij kwam, ging hij ook weer weg en liet mij slechts de herinnering aan dit bezoek.

Jaren later, tijdens een fieldday in de tuin van een amateur hier in Goslar, deed ik zoals altijd het werk in telegrafie. Deze keer hoorde Hartmut mij in Kigali in Rwanda.

De verbinding duurde helaas niet lang, want er was erg veel storing. Een QSL kaart uit Kigali heb ik nooit gekregen.

In de verschrikkelijke burgeroorlog tussen de stammen in Rwanda was Hartmut in het gebouw van de Deutsche Welle. Ik herkende hem in het journaal op de Duitse televisie. Er waren nog maar acht mensen achtergebleven om de zenders tot het laatst toe in bedrijf te houden. Nu zaten deze mensen opgesloten in het gebouw. Het zware ijzeren hek rondom de tuin hadden zij gesloten en hoopten nu dat de bloeddorstige mob hen met rust zou laten. Met behulp van hun zender hadden zij contact met het moederland. Intussen waren zij voor het Ministerie van Buitenlandse Zaken toch wel een probleem geworden. Er werd overwogen om de "Grenzschutztruppe 9" die eens de ontvoerde mensen in de Duitse Landshut-machine had gered, hier in te zetten.

Een Belgische sergeant-majoor en twaalf Belgische parachutisten reden met een vrachtwagen door de geplunderde stad. Bovenop een zwaar machinegeweer en de Belgische vlag fier waaiend in de wind. Omdat er niemand was om het hek rond de tuin te openen, bliezen zij even de deur eruit en renden naar het hoofdgebouw. De vrachtauto was er inmiddels ook en de acht mensen van het station moesten plat op het laadvlak gaan liggen. Vervolgens joeg de wagen weer door de stad, op weg naar het vliegveld. Daar wachtte, met draaiende rotor, een Belgische helikopter. Zo werden ze overgebracht.

Deze donders moedige Belgen uit dat kleine mooie landje, ze draalden niet, ze deden het gewoon en de hele wereld stond er naar te kijken. Die Belgen kregen van Roman Herzog het Bundesverdienstkreuz en ik ben er het van harte mee eens.

Nou, dat vergeet je niet hoor, zo'n QSO!

En nu wacht ik erop dat Hartmut zich weer ergens vandaan meldt. Hij is DK2SC en werd in Schladen bij Goslar geboren.

In de PDRH uit 1958 staan verhalen van de heer G. Magnée die u niet onthouden mogen worden. Hij was de oud directeur van de opleidingsschool van Radio Holland in Amsterdam. Hij geeft in zijn verhalen een beeld van het reilen en zeilen van Radio Holland door de tijd heen.

Herinneringen 1

Door: G Magnée

“De geschiedenis moet men kennen om het heden te kunnen begrijpen.” Er ligt veel waarheid in dit gezegde. Nu pretenderen de volgende aantekeningen uit het verleden geenszins aanwijzingen te zijn voor het boekstaven van de wetenschappelijke geschiedenis, die met dit gezegde wordt bedoeld. Het zijn slechts persoonlijke herinneringen van een ooggetuige, die meeliep in de stoet van personen die een groot aandeel hadden in de ontwikkeling van de commerciële radiotelegrafie in ons land. Persoonlijke herinneringen dus, hier en daar gekruid met incidentele voorvallen.

Even voor 1908 bestond het totaal aantal scheepsradiostations in Nederland in exploitatie uit de vijf passagiersschepen van de N.A.S.M. namelijk de Statendam, de Nieuw Amsterdam, Noordam, Rijndam en Potsdam. Deze werden geëxploiteerd door de Compagnie de Telegraphie Sans Fil gevestigd te Brussel, als dochteronderneming van de Marconi International Marine Communication Company Limited (M.I.M.C.C.) te Londen.

De C.T.S.F. werd herdoopt in 1913 in S.A.I.T. (Société Anonyme de T.S.F.) kreeg alle landen op het vasteland van Europa met uitzondering van Frankrijk en Italië als arbeidsveld toegewezen. In Zweden werden de schepen geïnstalleerd en geëxploiteerd door het rijk.

Behalve de bovengenoemde schepen van de N.A.S.M. waren ook, sedert 1907, de vier schepen van de Batavierlijn van een radio-installatie voorzien, echter meer uit een oogpunt van reclame. Deze stations werden

rechtstreeks beheerd door de M.I.M.C.C. Dit beheer werd slechts korte tijd onderbroken door het beheer van de Amsterdamse zakenman wijlen de heer A. Weis.

De schepen van de Maatschappij Zeeland werden uitgerust en beheerd door de P.T.T. en bediend door P.T.T. ambtenaren.

Blusvonkzender van het ss Noordam in 1904

De eerste radiotelegrafisten waren in hoofdzaak Engelsen, Belgen, enkele Duitsers en zelfs een Deen. De C.T.S.F. exploiteerde aanvankelijk, voordat de Deutsche Betriebs Gesellschaft (Debeg) ontstond, ook de eerste schepen van de Hamburg Amerika Linie en Norddeutsche Lloyd. Vrij spoedig werden de Engelsen echter geleidelijk en zo mogelijk vervangen door telegrafisten van eigen nationaliteit. Het aanvangssalaris was niet hoog, n.l. 25 Belgische francs als leerling en frs. 90.- per maand als

telegrafist plus frs. 2.- voedingsgeld (shore allowance). Bij de M.I.M.C.C. was het salaris 15 shilling per week en 2/6 voedingsgeld. Dit gaf wel eens moeilijkheden met de aanwerving, want het was lager dan de salarissen bij het rijk. De heren van de M.I.M.C.C. beaamden en voelden dit wel, maar ze zeiden: "A wireless-operator ought to have means of his own!"

Radiocertificaten voor radiotelegrafist bestonden nog niet, behalve dan het Britse "Certificate of Competency" dat, na afgelegd examen, werd uitgereikt door de Post Master General. Op Britse schepen mochten namelijk alleen Marconi-operators van Britse nationaliteit dienst doen. Ook die eerste Hollandse telegrafisten, ex-rijkstelegraafambtenaren en telegrafisten

van de genietroepen, werden op de Marconischool te Seaforth bij Liverpool ingewijd in werking en behandeling van radio-apparatuur, de stationsadministratie en maatschappijvoorschriften.

Hoewel de eerste kuststations in “The United Kingdom” opgericht en geëxploiteerd werden door de Marconi Wireless Telegraph Co. en in de Verenigde Staten en Canada door de aldaar gevestigde dochtermaatschappijen, gaf de British Post Office voorschriften voor de telegramdienst in de vorm van een “Handbook.” Het aantal kuststations was dus wel beperkt, doch het aloude kuststation Scheveningenhaven met de toen reeds doordringende roepnaam, SCH (de CH geseind met vier strepen) nam daaronder reeds een voorname plaats in.

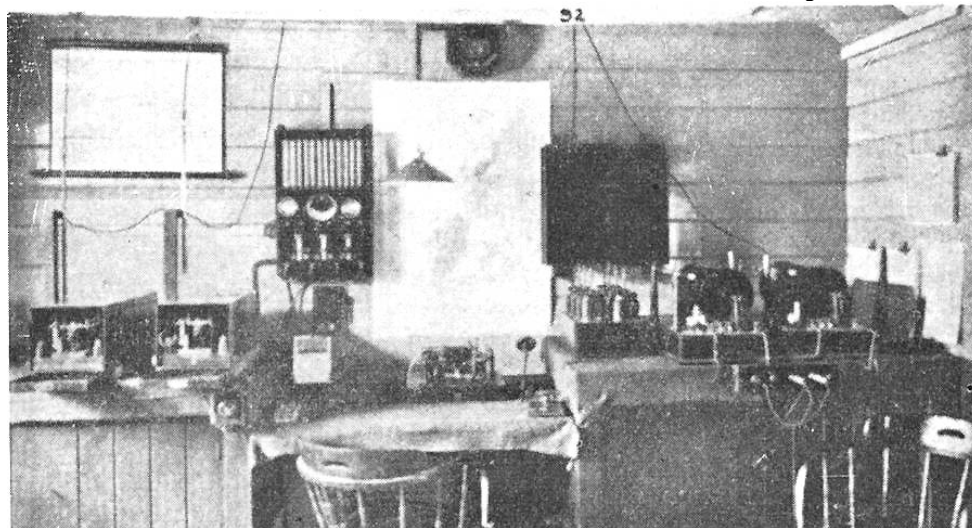
Er mocht slechts gewerkt worden met het dichtst bijzijnde kuststation en dit gaf wel eens aanleiding tot geharrewar. Elk kuststation was tuk op zijn aandeel in de magere oogst van telegrammen en daarom werd scherp uitgeluisterd om te kunnen vaststellen waar de schepen waren wanneer zij telegrammen naar het kuststation verzonden. Het lichtschip Noordhinder was zo wat de grens van het gebied van SCH en North foreland en mocht men proberen de klandizie te gunnen aan SCH, terwijl men wat Zuid-Oostelijk van het lichtschip werd vermoed, dan liet OST (Ostende) zijn waarschuwing horen met “please observe rules.”

Men voer dus zonder certificaat en van een monsterboekje was geen sprake. In de meeste gevallen zelfs van geen paspoort. Men tekende de monsterrol en daarmee was de kous af. Aangezien zijn salaris niet direct door de rederij werd betaald, stond de telegrafist op de rol te boek voor een fictieve gage van f 1,-.

Naar de nationaliteit van een telegrafist mocht men onder elkaar wel eens gissen, door het ontbreken van bovengenoemde identiteitspapieren. Dit brengt een telegrafist op de Noorddam in mijn herinnering. Zijn naam klonk Engels en hij sprak accentloos Engels, Duits en voor zover te beoordelen goed Spaans en gebroken Hollands. Hij beweerde nog nooit in Engeland te zijn geweest, al wat Duits was niet te kunnen zetten en stateloos te zijn. Als voorlaatste betrekking gaf hij op redacteur van de Singapore Post te zijn geweest. Toen hij van boord ging had hij vrijwel geen bagage, slechts een kleine handtas met wat boeken en toiletbenodigdheden.

Volgens de overige officieren was hij gedurende die ene reis een prettige gezellige man.

Het waren slechts de eerste telegrafisten, alsmede de Hollanders die toen in dienst traden van de M.I.M.C.C. die hun radiokennis opdeden aan de Marconi-School in Seaforth. Zij die volgden, ontvingen instructie gedurende een reis als leerling aan boord van één der schepen van de N.A.S.M. Vergeet niet dat de radio-apparatuur, hoe ingenieus ook, betrekkelijk eenvoudig was. Een millimeter hulpvonkje parallel aan de antenneleiding in de hut, was de enige aanwijzing dat de antenne werkelijk ethergolven uitstraalde. Die ether werd gedefinieerd als een alles doordringende gewichtsloze stof of massa, welke geen massa had. Zoek het dus maar uit. Zij, die de lichttheorie en trillingsleer uit de natuurkundelessen niet vergeten waren, konden zich tenminste dit fenomeen nog enigszins voorstellen. In 1908 en 1909 werden voor het eerst stroomomvormers met transformatoren toegepast aan boord, voor het opwekken van hoogspanningstroom, waarmede de oscillator of trillingskring werd gevoed. Voordien en ook nog daarna, gebruikte men daar een Ruhmkorfklos met onderbreker voor. De trillingskring werd gevormd door een haast niet te tillen glasplaat condensator in teakhouten met zink gevoerde kist, een met lood gevoerde vonkenhuis, de primaire van een oscillator transformator, meer bekend als “jigger” en een “slider” voor het bijregelen van de zelfinductie. Tezamen met de antenne-verlengspoel stond dit alles opgesteld in een geluiddichte kast, waarvan de wanden opgevuld waren met slakkenwol. De omvormer stond op een drijvende vloer, om te voorkomen, dat in de daaronder gelegen hut hinder werd ondervonden van het dreunen van de 1½ KW convertor. Als noodzender behield men de Ruhmkorf met de vonkenbrug, rechtstreeks in de antenne. Deze werd gevoed door een, ook al loodzware, 16 volts accubatterij.

Een eerste type radio-installatie aan boord van ss Potsdam anno 1904. Links de coherer-receiver, in het midden het daarbij horende Morse schrijftoestel. Rechts de zender type B met leidse flessen en ruhmkorf.

Naast de geluiddichte kast zat de telegrafist aan de tafel, waarop de ontvangapparaten. De magnetische detector tegen de wand voor hem en op de tafel de multiple tuner met aan de rechterhand de seinsleutel. Tegen de wand rechts de aanloopweerstand en veldreguleur.

En hier zat hij, zovele uren als de dienst dit vereiste. Geen kwestie van een achturige werkdag. Zijn diensturen werden door zijn dienstijver en geweten bepaald en mede door de tijden waarop hij in het werkgebied van een kuststation was of kwam. Buiten dit gebied moest hij trachten in verbinding te komen met de volgens een “Communication chart” aangegeven mee- of tegenliggers.

De persberichten van Poldhu en/of Cape Cod werden uitgezonden om 10.00 uur ‘s avonds of 1.00 uur ‘s nachts en moesten genomen en uitgewerkt worden voor het te drukken Atlantic Daily News. Dit mooie geïllustreerde blad moest de volgende morgen bij het ontbijt aan de passagiers worden verstrekt.

Is het te verwonderen, dat het wel eens gebeurde, dat de telegrafist bij het persnemen in slaap viel, maar dat hij in zijn onderbewustzijn, toch had doorgeschreven met speldenknopkleine, toch nog leesbare lettertjes?

Het radiodagboek of “Proces Verbal” zoals de titel toen luidde, moest natuurlijk waarheidsgetrouw worden bijgehouden. Door het geringe verkeer en om toch te tonen dat de telegrafist trouw wacht liep, kwamen er meermalen hele bladzijden in voor met uur na uur aantekeningen als:

listening-in, nothing doing.
hear faint but unreadable signals nothing
doing, strong X'S
calling cq, no answer enz. enz.

Lectori Salutem

door: Gerard PA3AAE

En ik meen het echt hoor, gegroet gij lezer, want dat betekent de aanhef, zoals de meeste van u wel zullen weten.

Laatst had ik een cw verbinding met Henk/PA0ELS, die mij een stuk uit zijn dagboeken overseinde, van zijn reis naar Nederlands Indië, zoals het toen nog heette. Hij ging daar naar toe, om in het leger de verbindingen te verzorgen, terwijl ik voor het eerst op weg was naar Nederland. Mijn gedachten gingen toen terug, naar die tijd.

Ik kom van Java, waar ik de gast ben geweest van de keizer van Japan, meneer Hirohito. Over zijn gastvrijheid ga ik het niet hebben, daar dit voor u totaal oninteressant is.

De boottocht van Java naar Nederland duurde voor mij een eeuwigheid, met allemaal van die hangmatten in de ruimen, waar naar mijn idee wel honderden mensen sliepen. Iedereen moest meehelpen, met aardappelen schillen en groente schoonmaken, maar dat was voor mij geen probleem, want we kregen eindelijk te eten.

In Suez, gelegen aan het Suezkanaal, zie de wereldatlas, als je niet weet waar dat is, kregen we kleren, want die hadden we maar weinig en ook winterkleren, want op het moment, dat we in Holland aan zouden komen, was het winter en dus koud. Wat ik me daar van voor moest stellen, dat wist ik niet, want ik wist al niet wat Holland was, kou kende ik niet en van ijs en sneeuw, daar had ik al helemaal geen idee van, wat dat was.

Door de Middellandsezee, de straat van Gibraltar door en dan via de golf van Biskaje, waar het altijd schijnt te stormen, naar het noorden en eindelijk kwamen we aan in Holland. En koud dat het was, de winter van 1946, ik wist niet wat me overkwam.

Gehuld in een winterjasje, een rode sjaal om en een rood gebreid mutsje op mijn hoofd, zo zagen mijn grootouders me voor het eerst, toen ik de loopplank afkwam, 6 ½ jaar oud en een lichaamsgewicht van 14 kg, dus er kwam beslist geen krachtpatser van boord.

De eerste dagen van mijn verblijf in Holland ben ik eigenlijk vergeten, maar ik moest wel even wennen aan die vreemde mensen, die mijn grootouders bleken te zijn. Mijn grootvader was een rustige man van bijna twee meter lang en mijn grootmoeder een klein dik vrouwtje, maar wel gezellig.

De accommodatie bij meneer Hirohito bestond uit vijftig mensen in een huis gepropt en nu kwam ik in een groot oud Rotterdams huis, met zo'n heel hoge trap naar boven, zo hoog, dat beneden de deur open gedaan werd d.m.v. een lang touw en dan werd er van boven altijd geroepen : “wie daar”? Kent u dat nog?

Later heeft mijn moeder ons aangemeld voor de lagere school in Rotterdam, toen al een oude school, met van die hoge lokalen die altijd zo hol klonken. Van de straat af moest je eerst door een donkere gang en dan kwam je op een soort binnenplaats, waar de deur naar de ingang van de school zich bevond. Misschien denk u nu Lectori, dat ik dit allemaal verzin, maar verre van dat, de school is er nog steeds aan de Hooidrift te Rotterdam, ga maar kijken.

Binnen de school had je dan ook van die stenen trappen, die elke keer draaiend naar de volgende verdiepingen gingen. Nu zal u zeggen, wat is daar nu zo interessant aan die trappen, want een trap is een trap. Maar die trappen hebben nog steeds een bepaalde herinnering voor mij.

Ik weet niet, of u wel eens naar oude foto's van vroeger kijkt, uit die armoedige tijd, dat niemand iets had, maar dat doodnormaal vond omdat iedereen arm was. Als u dan kijkt, hoe jongetjes gekleed waren in die tijd en dan ook nog zo'n fondsbrilletje op hun neus hadden, nou dan hebt u precies het beeld voor u hoe mijn vriendje er uitzag. Op een keer liep hij het eerste deel van de trap op en hoe het kwam, weet ik niet meer, maar hij viel over de leuning naar beneden. Gelukkig gebeurde dit, zoals ik al zei, op het eerste deel van de trap, want anders had hij het misschien niet overleefd. Toen ik bij hem kwam, had

hij zich wel erg bezeerd, maar gelukkig niets gebroken of zo, maar wat mij altijd nog bijstaat is, dat zijn fondsbrilletje helemaal verbogen was en er in één van zijn glazen een ster zat. Ik weet wel, dat u nu moet denken aan zo'n lachfilm, waar ze dit soort taferelen gebruiken om een komisch effect te krijgen en de mensen aan het lachen te brengen, maar in die tijd was er weinig te lachen, want een nieuwe bril had je zo maar niet.

En dan het ontdekken van de grote stad. Ademloos kon ik door de straten lopen en met een open mond naar boven staren, naar al die hoge huizen, want dat was ik niet gewend. Het gaf een heel speciaal gevoel, al die grote en vreemde straten en daarom ging mijn ontdekkingstocht ook heel voorzichtig. Elke keer een andere straat erbij en steeds iets verder, maar wel met

een briefje in mijn zak, met het adres van mijn grootouders er op geschreven, voor het geval ik toch zou verdwalen.

Met verbazing kon ik kijken naar een rij huizen, van wel drie of vier verdiepingen hoog en dan ineens was er een huis tussen uit, getroffen door een bom. Je kon aan de muren nog de brandsporen zien en het puin lag er ook nog, overwoekerd door gras. Aan het eind van de Kruiskade hield de bebouwing op, tot aan de Laurenskerk, allemaal weggebombardeerd. Later lagen daar allemaal van die hele lange heipalen, omdat ze daar toch gingen bouwen en wij gingen daar natuurlijk spelen, over die heipalen lopen en dan van de ene stapel springen naar de andere stapel. En u raadt het natuurlijk al, op een keer sprong ik en kwam met mijn ene been tussen de heipalen in, dus hele lange schrammen op mijn benen, van mijn enkel tot boven aan toe.

We mochten soms op zondag naar de Cineac in Rotterdam, daar draaide dan continu allerlei nieuwsfilms. Nou zal u zeggen: “en wat dan nog?” Mijn neefjes, mijn zus en ik gingen dan naar de film, vijf personen in totaal, maar aangezien je in die tijd niet zoveel geld had, kreeg je maar voor vier personen entreegeld mee en daar ik de kleinste van het hele spul was, moest ik altijd onder het raampje van het loket sluipen, terwijl mijn zuster dan de kaartjes voor vier personen kocht. En dan maar blijven zitten, soms de hele cyclus wel driemaal. Spannend was dat, in die donkere zaal en al die nieuwsbeelden van het Polygoon nieuws en dan het commentaar van die nieuwsman, met die speciale stem, die herken ik nog uit duizenden.

Later kon je ook weer knikkers kopen, niet van glas hoor, want die waren er gewoon niet. Nee, de knikkers waren van klei gemaakt en dan in een kleurbad gedoopt. Je moest er dan wel op letten, dat je er niet op trapte, want dan waren ze natuurlijk wel kapot.

Ik had ook een ander vriendje, ook al zo'n armoedzaaier. Ik weet nog, dat hij achter zijn linker oor een grote deuk in zijn hoofd had. Je bent als klein kind natuurlijk ontzettend benieuwd hoe dat nu kwam, want het is toch wel erg interessant, zo'n deuk. Die had hij overgehouden aan een klap van zijn vader met een fles, die in een onbeheerste woedeaanval zijn zoontje had gestraft.

Op een keer liepen we door Rotterdam, zoals gewoonlijk weer op verkenning. Ik weet nog goed, dat hij heel erg moest POEPEN. Daar wij ver van huis waren en gewoon in de bebouwde wijk liepen was er geen gelegenheid om ergens een toilet te zoeken. Je broek uittrekken en aan de rand van de stoep gaan zitten ging natuurlijk ook niet, want wees nou eens eerlijk, u laat uw blote reet toch ook niet graag aan andere mensen zien? Niet dan? Ik weet het nog als de dag van gisteren, hij had een lange broek aan, geen onderbroek, want daar was hij ook al te arm voor, bleef even stil staan, ontlastte zich met een hemelse blik in zijn ogen, zo maar in zijn lange broek,

daarna ging hij wijdbeens staan, schudde even aan zijn linker broekspijp en PLOP, daar lag de grote hoop op straat. Vond ik toch een zeer interessante vriend, die jongen, die het toch maar voor elkaar kreeg om midden op straat in zijn broek te schijten en dan die grote hoop uit zijn linker pijp te schudden.

Hij zat er niet mee en misschien genoot hij wel van mijn bewondering. Soms moest ik van mijn grootmoeder naar de waterstoker. Waterstoker???? Ik hoor het de jongere abonnees al zeggen, “Wat is dat nou weer voor een ding?” Nou, dat is geen ding, maar een soort winkel, waar je een heleboel dingen kon kopen, onder andere heet water voor een paar centen of halfjes, want die waren er toen ook nog. Je kon er nog veel meer kopen hoor, aanmaak houtjes voor de kachel, briketten (geperst kolengruis), zakjes met kolen en ook eierkolen. Maar het bijzondere ervan was, dat er altijd een bepaalde geur hing, die ik niet kan omschrijven, maar die mij altijd bij zal blijven.

Ook moet ik soms denken aan mijn eerste opwind autootje, u weet wel, zo'n blikken ding, die kon je dan met een sleuteltje opwinden en dan reed hij een eind door de kamer heen.

Ach, het was voor mij toch wel een speciale tijd, waarin ik veel leerde en ontdekte.

Mijn neef, die van mijn leeftijd was, had in die tijd al een step en samen gingen we dan bij de havens van Rotterdam kijken, om de beurt voorop staand en de ander steppend. De Parkhaven was het dichtst bij en we hebben daar vele uren doorgebracht, kijkend naar al die schepen, die afgemeerd lagen. Ze droegen de meest exotische namen en ook de namen van de landen, waar ze vandaan kwamen. Dat sprak enorm tot onze verbeelding. Ruige zeelieden, met enorme tatoeages op de armen, bekeken we met gepaste eerbied. Ik weet niet, of daar de basis al is gelegd, voor onze toekomst, maar wel kan ik u

vertellen, dat niet alleen ik, maar ook mijn neef de zee op is gegaan, maar dan als elec.

Dit waren zomaar wat beelden uit het verleden, ontstaan door het cw praatje met Henk. Van achter mijn kleine bureautje groet ik u, terwijl buiten de regen tegen de ramen klettert.

De oranjeviering in Melissant en het ware verhaal van de SK010

door: Hans PA3GXB

Dertig april was het zover. Ik zou als nieuwbakken bestuurslid ingewijd worden in de diepere magie van onze trotse Unimog. Ik had over de “Mog” al vele verhalen gehoord en Paul, PA3AQL, had al diverse keren de wens geuit, dat naast hij en het Melissantse duo, te weten Gerard PA3AAE en Thea PA3HBP, ook mij bekend wilde maken met de diepere zieleroerselen van de Unimog, in de wandelgangen “Mog” genoemd. Thea had in al haar commerciële wijsheid toegezegd, dat het Hellemonster acte de présence zou geven tijdens de 30 april manifestatie in Herkingen, een voor mij onbekend dorp aan het Grevelingenmeer, op enkele kilometers van Melissant. De plaatselijke Oranje Vereniging had een kleine vergoeding toegezegd, echter wel voldoende om de kas van de stichting een opkikker te geven en voor de kas van de stichting HelleMonster wordt veel gedaan. Heel veel... dus ook 30 april feestvieren in Herkingen.

Onwetende overlander versus autochtonen

In de vroege ochtend verliet ik vanuit het QTH aan de Nieuwe Waterweg mijn vrouw en kinderen en zakte ik af naar het inmiddels beroemde en beruchte dorpje Melissant. Om tien uur in de ochtend draaide ik aldaar de hoofdstraat in, die door de lokale Oranje Vereniging aan alle kanten was afgesloten, behalve de kant waar ik vandaan kwam. Ik dook dan ook met de voiture midden in een op gang zijnde braderie, en dat ‘s morgens om 10.00 uur! Ze kunnen er wat van, daar in dat godsvruchtige dorpje. Toen ik vol in de remmen hangend, om te voorkomen dat ik over een paar Melissantjes zou hobbelen, stil stond tussen de autochtone bevolking van Melissant, heb ik subiet de centrale deurvergrendeling geactiveerd. Er heerste een vijandige stemming, een zeer vijandige stemming die dreigde om te slaan in lokale schermutselingen.

Wat zocht die bebaarde woesteling in hun dorpje? Was de straat niet afgezet? De kleine Melissantjes kropen achter de baaien rokken van hun moeders. Vervaarlijker echter waren een paar, naar mijn inschatting,

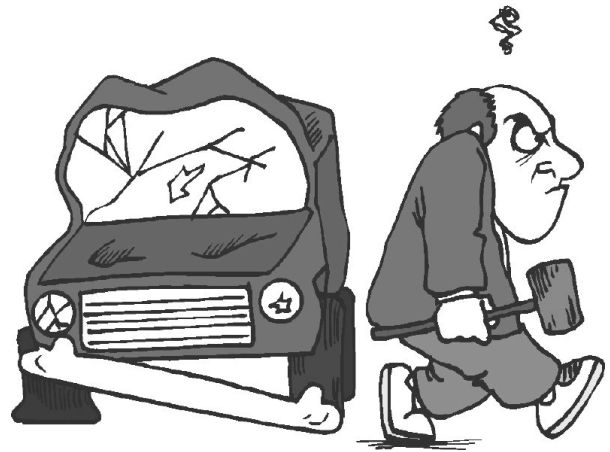
vooraanstaande notabelen. Ze waren weliswaar in driedelig blauw lakens

pak gekleed, met een oranje strik in het knoopsgat, maar ze stonden op klompen. Ze overlegden onderling heel kort en kwamen mijn kant uit. Eén deed zijn beide klompen uit en kwam op kousenvoeten naar mij toe. Ik kreeg de indruk dat hij dit folkloristisch schoeisel wilde gebruiken om mijn nieuwe auto te voorzien van één of meerdere afdrukken van de onderkant van zijn klomp. Hier zat ik niet op te wachten. Nu was

de fysieke afmeting van deze notabel van dien aard, dat het mij toch maar beter leek om in mijn elektrisch gebarricadeerde auto te blijven zitten. Plank gas was geen optie. Dat werd te bloederig. Vol achteruit leek me ook niet geschikt in verband met de rond lopende kleine Melissantjes.

Echter, mijn redding kwam onverwacht. Ik keek die notabele knurft recht in zijn gezicht en pakte van onder mijn dashboard mijn zilverkleurige Picker microfoon van de T813. Hier had deze autochtoon niet van terug. Mijn hemel, wat stond die man stom te kijken toen ik ineens die microfoon voor mijn mond had. Hij met een paar klompen en zijn opponent met een microfoon. Dit was een goddeloze handeling. Dit werd voor deze man te gevaarlijk. Wat zou er met die microfoon gebeuren.

Charisma

Ik weet beste vrienden, dat het woord microfoon in het blad “Hellemonster” vloeken in de kerk is, maar geloof mij, mijn seinsleutel was ook aan boord, alleen niet onder handbereik! Dus met die microfoon, waar de eerder gemelde T813 aanhing, die weer werd gevoed vanuit de sigarettenaansluiting van mijn auto, had ik op 145.250 meteen verbinding met Gerard PA3AAE. Met het volume vol open, kwam hij direct met zijn sonore stem in de lucht en dat moet die vervaarlijke autochtoon gehoord hebben. De autochtoon sloeg zijn ogen neer bij het horen van Gerard’s bekende stem. Deze gaf het advies om rustig in z’n achteruit naar de dijk terug te rijden, alwaar gekeerd zou kunnen worden. Weliswaar tegen het verkeer in rijdend, maar daar was niets aan te doen. De klompen werden weer aangetrokken door de notabele autochtoon en de verzamelde menigte week

uiteen. Er was een soort ontzag ontstaan. Ja Gerard, zelfs door de microfoon straal jij ontzag uit. Wordt dat niet charisma genoemd?

Terug manoeuvrerend kwam ik veilig op de dijk, waarna Gerard mij verbaal tussen de huisjes door loodste.

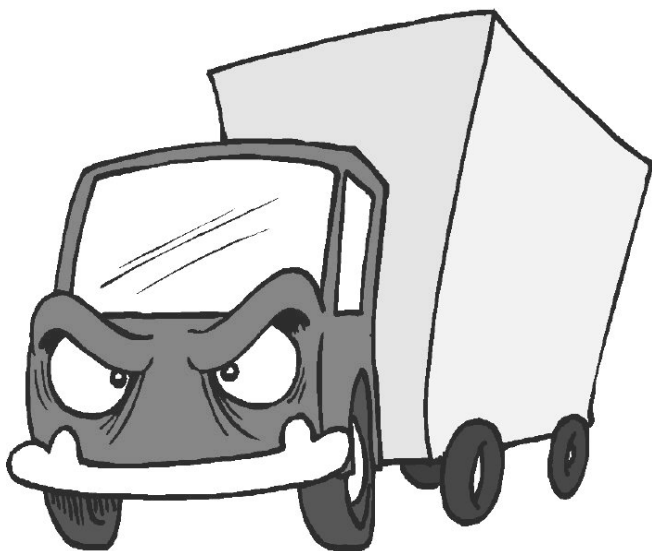
Toen ik aankwam heb ik het zweet van mijn voorhoofd gewist en liet ik mijn emoties gaan bij het zien van Thea en Gerard. Met Thea heb ik uitgebreid het laatste deel van het “88” ritueel gedaan, Gerard heeft het met een zweterig handje moeten doen. Na een bak koffie was ik weer helemaal bij de mensen.

Inwijdingsritueel

Paul/3AQL, die inmiddels ook was gearriveerd, heeft mij uitleg gegeven over de diepere zieleroserselen van de “Mog,” zoals HelleMonster-2 in het vakjargon wordt genoemd.

De beste leermeester is toch de praktijk, daarom gingen we op naar de Golf country club van Melissant, alwaar de “Mog” staat geparkeerd. In de auto daar naartoe, vertelde Paul al, dat de wagen enigszins zwaar stuurde. Ook het remwerk vereiste wat extra fysieke inspanning. Ik was benieuwd wat voor avontuur mij nu weer te wachten stond.

Aangekomen bij de Golf country club, stond de “Mog” in al z’n pracht en glorie op de parkeerplaats. De “Mog” keek me aan, met zo’n blik van: “Daar heb je weer zo’n groentje. Die zullen eens een echt Mog-lesje leren.” Nou, dat heb ik geweten. Na wat instructies van Paul, aangevuld met wijze lessen van Gerard en veelbelovend gegiechel van Thea, stapte ik als een soort veldheer in de “Mog” en

diende ‘m te starten. Dat vond de “Mog” best leuk. Dat ding begon te brullen van plezier. Een kindje gaat kraaien van plezier, als je met je dikke vinger in z’n buikje drukt, nou, de “Mog” doet het anders. Als je die een sleuteltje in z’n mik duwt. Die maakt als een volwassen vent een partij

herrie, niet te geloven. Hij begint te schudden van genoeg en het wordt helemaal een feest, als je gas geeft, onvoorstelbaar!

Het schakelen is ook een verhaal apart. Je hebt twee versnellingen achteruit en een stuk of vier vooruit. De vooruit begint overigens met 3 en dan 4, 5 en 6. Er zit me een pook aan die versnellingsbak, het lijkt wel een stuk gebogen betonstaal. Maar dat heb je ook wel nodig, want zeer geregeld hingen we met z'n tweeën aan die pook om hem in de gewenste versnelling te krijgen.

Dakota

Beste vrienden, om een lang verhaal kort te maken, we zijn uit Melissant vertrokken met ondergetekende op de bok en met Paul als co-piloot. Ik had het gevoel dat ik in een oude Dakota zat. Brullend verplaatste dit monster zich over de landelijke dijkweggetjes route, die Thea en Gerard voor ons hadden uitgestippeld om in Herkingen te komen. Ik zie nog een merrie met haar jong langs de weg staan, toen wij er aan kwamen. Toen we vlak bij waren en ik extra gas gaf, zag ik de doodsangst in de ogen van die merrie. Het was nagenoeg dezelfde blik die ik ook een keer ontwaarde in de ogen van een ander paard. Dat was weliswaar een getrainde hengst, maar daar stelde ik mij aan voor als een vertegenwoordiger van de Unox rookworst fabrieken. Die knol had het ook niet meer van ellende, die dacht dat z'n laatste uur was geslagen !!! En mijn opmerking was nota bene een grapje!

Niets.....

Aangekomen in Herkingen, hebben we de Unimog op zijn plaats gezet en zijn toen de SK010 gaan installeren. Nu ja, installeren, We hebben de antennes opgetuigd en de radialen uitgelegd.

En toen ging het mis. Wat ??? We weten het niet. Maar bij het aanzetten van de zender was deze niet in de lucht te krijgen. We hebben diverse mogelijkheden uitgeprobeerd, maar er kwam geen vermogen in de antenne. Het was vreemd, maar er was ook geen hoogspanning, of althans veel te weinig. Een andere vervelende bijkomstigheid was, dat we het handboek waren vergeten mee te nemen en dit is toch een noodzakelijk boekwerk, indien je wat meer van het inwendige van deze zender wilt

beschouwen. Omdat de manifestatie in Herkingen inmiddels was aangevangen, konden we ook niet terug met de bak. Er was maar één mogelijkheid over om de lokale bevolking toch waar voor hun geld te geven. We hebben de hoofdontvanger vol aangezet. Dat veroorzaakte veel gepiep en gekrijs en dat vonden ze nog leuk ook.

Ik zie nog dat kleine Herkingse ventje in z'n spijkerbroekje staan. Vaal T-shirtje en een petje op z'n iets te grote hoofd. Met z'n handen in z'n zakken vroeg hij heel parmantig: "Wat zijn dat nu voor seinen? Mijn antwoord: "Dat zijn seinen om te seinen dat er geseind wordt..." "Oh werkt dat zo.....!" "Ja, dat werkt zo.....!" en weg was 'ie. Het stond ook wel stoer al dat gefluit en gepiep, maar ondertussen lag de zender op apegapen.

De goede en de kwade

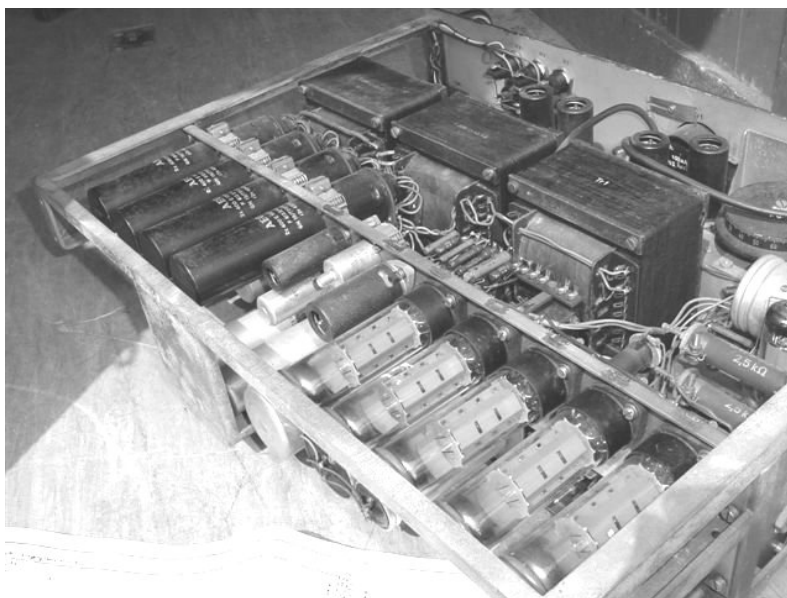
Paul fluisterde mij toe dat vorig jaar de SK010 ook al een keer dienst had geweigerd. Zo maar, zonder enige aanleiding. Op mijn vraag hoe dat toen opgelost was, zei hij mij, dat Thea de zender had toegesproken, er over had geaaid(!!!) "en toen deed 'ie het opeens weer!!!"

Ik moest even denken aan mijn ontmoeting met de eerder vermelde hengst. Die was ook zo mak als een lammetje toen ik me aan hem had voorgesteld. En tja, als Thea je gaat aanspreken en ook nog gaat aaien, wat wil je dan als zender ??? Ik bedoel maar te zeggen, dat er heel wat spiritueels mogelijk is onder de zon.

Maar techniek blijkt toch een rationele aangelegenheid te zijn. Dus toen Thea de zender had geaaid (wij hebben ons hoofd zeer discreet afgewend, dat moge duidelijk zijn) en lief had toegesproken, gebeurde er niets. We hebben Thea aangemoedigd om nog een keer haar vrouwelijke en moederlijke gevoelens over te brengen naar de SK010 zender. Nu bleven we wel kijken, als een paar wellustelingen, maar zonder enig resultaat. Toen heb ik een zeer oude en beproefde methodiek toegepast. Ik weet, het heeft met techniek niets te maken, maar toch.... Je weet maar nooit. Ik verkocht dat ding een ontegenwoordige dreun, links onder tegen het chassis. (dus net niet onder de gordel, maar er wel verdomd dicht bij!) We zagen een meter even de hoek uit komen, dus gaf ik hem weer een enorme dreun, nu aan de andere zijde. Weer die meter, maar dat bleek de trilling van die dreun te zijn. De zender bleef doof. Als rechtgeaarde amateurs zijn we ten lange leste diverse units gaan losnemen om ze te onderwerpen aan de zogenaamde visuele inspectie. Deden we vroeger ook, in de tijd dat we nog jong en sappig waren, visueel inspecteren, maar dan geen zender!

Draadje los

Gedurende die inspectie vonden we een zeer slechte verbinding, die los sprong toen we er naar keken. Een rotte verbinding, gevonden in de decade unit, uitgerekend op de “driver-potmeter” die de sturing van de eindtrap regelt. Geen soldeerbout aan boord, tja.... toen was het echt einde exercitie.

In Herkingen hebben we genoeglijk in het zonnetje gezeten, pilsjes gedronken, broodje bal gegeten en in de namiddag ben ik met de defecte unit via Melissant om de tekeningen op te halen, naar huis gereden om de zaak te repareren. Eén probleem bleef maar in mijn hoofd rondspoken. Als de driver-aansluiting defect is, dan moet er toch hoogspanning op de meters te zien zijn? Wat was het verband tussen de geconstateerde fout en de hoogspanning? Ik had een gevoel, dat er meer aan de hand was, dan alleen die driver aansluiting. Thuis aangekomen, heb ik de los zittende aansluiting hersteld en verder..... kon ik niets. Ik had gelukkig nu wel de schematuur bij me, maar ik kon alleen maar boven op de bak kijken. Toch had ik het donkerbruine vermoeden dat er wel meer loos was, met name in de voedingsunit. Die vertrouwde ik niet.

HelleMonster meeting

De volgende dag, 1 mei, was de Hellemonster bijeenkomst in ‘t Oeverbosch. Om half negen troffen Thea, Gerard en ondergetekende elkaar op de pont naar Maassluis. Na de bekende uitwisseling van de wederzijdse wetenswaardigheden van de voorgaande dag, reden we plank gas de pont af, naar de locatie in ‘t Oeverbosch. We hadden veel te doen. In het restaurant diende nogal wat opgesteld te worden. Ik had wat antennes meegenomen om daar het één en ander over te vertellen. Ook die moesten in elkaar gezet worden. De PowerPoint presentatie en de bijbehorende beamer moesten klaargezet worden. Enfin, voordat alles in orde was, waren de eerste gasten al aanwezig. Inmiddels hadden Paul en Gerard de Unimog voor het restaurant gestald en had Paul de zendinstallaties operationeel gemaakt. De decade unit had hij geplaatst en de zender

bijgezet. Terwijl ik me in het zweet stond te werken om alles voor die presentatie klaar te hebben, had Paul de zender getest en wat een vreugde, er was weer drive. De zender bleek te werken. Hij kwam als een hazewind naar me toe gerend en riep van afstand: “Hans hij draait als vanouds!” waarop ik antwoordde: “Blijf er verder met je tengels vanaf, als het werkt laten werken en de spanning erop laten staan.” Helaas moest vanwege andere technische aanpassingen, even de spanning eraf gehaald worden. Bij het wederom opstarten van de set, kwam de zender niet meer bij.

Een kortsluiting van 4000 Ω ?

Ook toen is een dringend beroep gedaan op de vrouwelijk telepathische gave van Thea. Ze heeft aan handoplegging gedaan, geaaid, gesproken, gesmeekt, tussen d'r tanden gesist: “We s...demieteren je ‘t majum in, krenge dat je daar bent.”

Niets mocht baten, de zender kwam niet meer bij. Het vervolg is genoegzaam bekend. Na de toespraken van de diverse bestuursleden en de

lezing over bijzondere antennes, zijn we in de middag gaan kijken wat er precies loos kon zijn. Ik had de Fluke-universeel meter meegenomen en daarmee konden we wat spanningen gaan meten. Alras werd vastgesteld dat de noodzakelijke 180 Volt op de decade unit niet aanwezig was. Dus toch de voeding? Neen. De anodes van de EL34's werden lichttroze (ik heb EL34 altijd al een pikante buis gevonden!!) en de 85A1 spannings-referentiebuis lichtte niet op. Deze bevindingen duiden toch op een nagenoeg volledige sluiting. Maar een gemeten Ohmse waarde van ruim 4000 Ohm, mag je toch geen kortsluiting noemen. Ons restte de meest simpele methodiek toe te passen, het loskoppelen van de aansluitkabels en kijken wanneer de kortsluiting opgeheven werd. Bleef de spanning weg, dan zat de fout in de voeding, was er spanning bij losgenomen plug, dan zou het aan de unit liggen die aan de losgenomen kabel zat. Zo gezegd, zo

gedaan. We trokken de kabel los, zetten de spanning aan en ja hoor, we hadden weer spanning. Het indicatiemetertje van de thermostaat van de oven van de master-oscillator stond weer vrolijk heen en weer te wippen en de EL34's bloosden niet meer. De sluiting werd gelokaliseerd in de decade unit. Daar zijn we toen verder in gaan zoeken. We vonden in die unit de draad die de 1 mc/s unit met 180 Volt voedde en een zelfde naar de 100 kc/s unit. Ook die hebben we los gekoppeld en toen vonden we een

definitieve sluiting in de 1mc/s decade unit.

We waren er achter waar het zat, door gewoon in gezamenlijk overleg de gevonden situatie te beredeneren en daarop verder te gaan. Met behulp van het schema en een universeel meter hebben we tot op de unit het één en ander kunnen uitvlooiën. Door stap

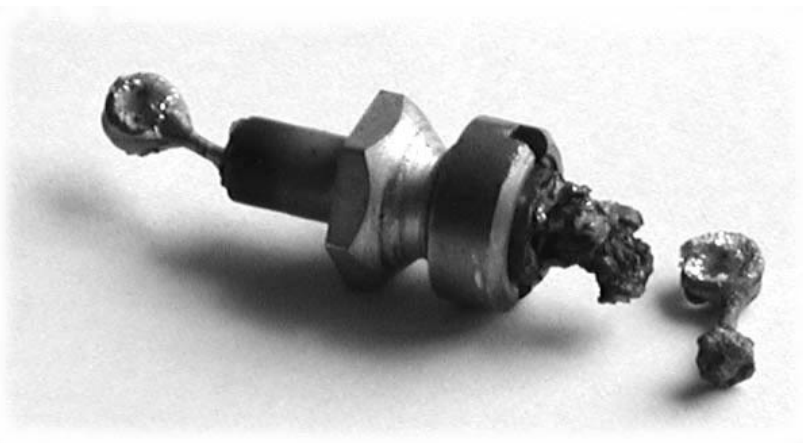
voor stap te deduceren, eigenlijk gewoon ouderwets “fault-finding.” We hebben de unit gedemonteerd en meegenomen naar huis.

Verkoold

Nadat ik thuis de nodige compartimenten had open geschroefd, werd spoedig de sluiting gevonden. Het was een doorvoerfilter (D19) dat ons parten speelden. Aan de onderzijde was deze volledig verkoold en maakt bij 180 Volt sluiting met aarde. De 4000 Ohm gemeten “kortsluiting” bleek een spanningsdelertje te zijn in de kathode van buis RÖ39.

Na vervangen van het filter, ik had een mooie thuis liggen, ben ik naar collega Jan, PAØVHF

gegaan. Hij had een mechanisch beter passend filter, dat hij ter beschikking heeft gesteld. Ik heb dat ding geplaatst en heb toen tevens, met een AVO buizentester, alle buizen getest.

De boosdoener, doorvoerfilter D19

Een EL803 was de enige buis, die ver beneden zijn gewenste emissie bleek te zijn. Een vervangende buis is inmiddels beschikbaar gesteld door William, PAØWFO en zal eerdaags geplaatst worden. Het zal de totale drive van de eindtrap zeker ten goede komen.

Inmiddels heb ik via Paul en Gerard vernomen, die de decade unit hebben teruggeplaatst, dat de zender weer naar behoren functioneert. Vol trots meldde Paul, dat de eerste verbindingen zijn gemaakt. Gelukkig maar, we kunnen weer operationeel tekeer gaan onder de call PI9HM.

En.... volgend jaar is er wel weer ergens een Oranje Feest!!! We zullen dan zeer zeker in de lucht komen.

Sleutelklik

De sleutel is de stem van de telegrafie. De seinsleutel spreekt een eigen taal, zet gedachten om in een vorm, die verstaan kan worden door iemand, die op de gelijke golflengte heeft afgestemd.

Soms schokt de sleutel de wereld door het nieuws, dat hij verbreidt, hij kan rouw of vreugde brengen aan de ontvanger en dikwijls vereist de tijding, die hij brengt onmiddellijke actie.

Dit koele, onaandoenlijke stukje apparatuur heeft iets gemeen met een piano, een orgel of een ander muziekinstrument, dat daar stom en levenloos staat, totdat het in de hand wordt genomen door een musicus die door zijn getrainde aanraking deze stem in trilling brengt over wijde oceanen, over uitgestrekte landen en in de ruimte.....

HelleMonster

Modus Morse !

Age PAoXAW en Kees PA3EEQ

Signalen uit de ether
en van
zingende draden

Redactie & abonnementen :

Gerard en Thea Meijs, PA3AAE en PA3HBP
Achterweg 18
3248 AA Melissant
tel: 0187-603808
e-mail: thea@hellemonster.nl of thea@tomaatnet.nl

Redactiemedewerkster :

Monika Pouw-Arnold PA3FBF / NL10416
Raadhuislaan 31
3641 EG Mijdrecht
tel/fax: 0297-28 59 47
e-mail: Mel.Arnold@inter.NL.net

Cartoons :

Maroeska van Veen en Dick Kraayveld PA3ALM

Webmaster :

Paul de Keizer PA3AQL
Distel 16
3191 RC Hoogvliet
tel: 010-4165462
e-mail: paul@hellemonster.nl

Homepage:

<http://www.hellemonster.nl>

Prijs abonnementen:

Nederland	:	€ 12,00 per kalenderjaar
Binnen Europa	:	€ 13,00 per kalenderjaar
Buiten Europa	:	€ 16,50 per kalenderjaar

Losse nummers:

Nederland	:	€ 3,80
Binnen Europa	:	€ 4,05
Buiten Europa	:	€ 4,95

Het betreffende bedrag kunt u onder vermelding van uw naam en volledig adres overmaken naar postgiro 9002893 t.n.v.

T Meijs-Nijssen
Achterweg 18
3248 AA Melissant

HelleMonster verschijnt 4 maal per jaar aan het begin van elk kwartaal

Publicatie van artikelen uit HelleMonster in andere bladen, op internet of op andere wijze, is alleen mogelijk na schriftelijke toestemming van de auteur.

Marconist

Door: Wim Kerkhof

Van het duo De Amazing Stroopwafels

Een tanker vaart op volle zee de boeg doorklieft het water
Het schuim spat op maar middernachts is daar niets van te zien
De machinist is onder zeil de bootsman krijgt een kater
De tweede stuurman op de brug slaapt een minuut of tien
Maar in de kleine radiohut hoor je hem seinen
In morse lang en kort, bericht naar overal
En hoe onbeduidend het signaal, 't zal niet verdwijnen
De enige verbinding met de wal.

Mijn vader was een marconist
De seinsleutel lag nog in de boekenkist
Wat is er allemaal doorheen gegaan?
Alles tot tikken teruggebracht
Over havens, routes, over vracht
Zou er een bericht voor mij bestaan?

Toen kwam de radar, telefoon, er is zoveel bijgekomen
Je klikt in kleur de hele wereld naar je toe
Door een apparaat in zakformaat lijkt elke afstand weggenomen
Iedereen on line, en onbereikbaarheid taboe
Daar in de kleine radiohut hoor ik hem seinen
In morse lang en kort, bericht naar overal
Hoe onbeduidend het signaal, 't zal niet verdwijnen
De enige verbinding met de wal.

A ● ■
 B ■ ● ● ●
 C ■ ● ■ ●
 D ■ ● ●
 E ●
 F ● ● ■ ●
 G ■ ■ ●
 H ● ● ● ●
 I ● ●
 J ● ■ ■ ■ ■
 K ■ ● ■
 L ● ■ ● ●
 M ■ ■
 N ■ ●
 O ■ ■ ■ ■
 P ● ■ ■ ■ ●
 Q ■ ■ ■ ● ■
 R ● ■ ■ ●
 S ● ● ●
 T ■
 U ● ● ■
 V ● ● ● ■
 W ● ■ ■ ■
 X ■ ■ ● ● ■
 Y ■ ■ ● ■ ■ ■
 Z ■ ■ ■ ● ●

1 ● ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■
 2 ● ● ■ ■ ■ ■ ■ ■
 3 ● ● ● ■ ■ ■ ■
 4 ● ● ● ● ■ ■
 5 ● ● ● ● ● ●
 6 ■ ● ● ● ● ●
 7 ■ ■ ■ ● ● ●
 8 ■ ■ ■ ■ ■ ● ●
 9 ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ●
 0 ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■
 . ● ■ ■ ● ■ ■ ● ■ ■
 , ■ ■ ■ ■ ● ● ■ ■ ■ ■
 : ■ ■ ■ ■ ■ ■ ● ● ●
 / ■ ■ ● ● ■ ■ ■ ●
 ? ● ● ■ ■ ■ ■ ● ●
 “ ● ■ ■ ■ ● ● ■ ■ ●
 ‘ ● ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ●
 (■ ■ ● ■ ■ ■ ■ ●
) ■ ■ ● ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■
 = ■ ■ ● ● ● ● ■ ■ ■
 - ■ ■ ● ● ● ● ■ ■ ■
 @ ● ■ ■ ■ ■ ● ● ● ●